

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

вул. Панаса Мирного, 28, м. Київ, 01011, тел. (044) 365 40 00
поштова адреса для листування: вул. Симона Петлюри, 15, м. Київ, 01032
E-mail: info@dbg.gov.ua, web: www.dbg.gov.ua, ідентифікаційний код 41760289

ПОВІДОМЛЕННЯ про зміну раніше повідомленої підозри та про нову підозру

м. Київ

«21» червня 2024 року

Старший слідчий в особливо важливих справах першого відділу Управління з розслідування злочинів, вчинених у зв'язку із масовими протестами у 2013-2014 роках, Державного бюро розслідувань Рубан Андрій Геннадійович, розглянувши матеріали досудового розслідування у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42014000000001048 від 10.10.2014, встановивши наявність достатніх доказів для зміни раніше повідомленої підозри та повідомлення про нову підозру, керуючись статтями 40, 42, 276, 277, 278, 279 Кримінального процесуального кодексу України,

ПОВІДОМИВ:

Тоцькому Володимиру Володимировичу,
19 жовтня 1954 року народження,
уродженцю м. Макіївка Донецької області,
громадянин російської федерації, відомі
місця реєстрації та проживання на час
вчинення злочину: Автономна Республіка
Крим, місто Сімферополь, вулиця Жидкова,
будинок 74; Автономна Республіка Крим,
місто Сімферополь, вулиця Жидкова,
будинок 76; м. Київ, вул. Солом'янська,
буд. 15А, кв. 183; м. Київ, вул. Кудряшова,
буд. 16, кв. 152; м. Київ, вул. Оноре де
Бальзака, буд. 4, кв. 359, адреса можливого
проживання на теперішній час: тимчасово
окупована російською федерацією територія
України - Автономна Республіка Крим, місто
Сімферополь, вулиця Жидкова, будинок 76.

про зміну раніше повідомленої 17.11.2015 підозри та про нову підозру:

- в участі у злочинній організації, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **частиною 1 статті 255** Кримінального кодексу України (в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001).

Зазначений злочин вчинений **Тоцьким В.В.** за таких обставин.

Тоцький В.В. призначений Указами Президента України від 30.10.2013 № 591/2013 на посаду першого заступника Голови Служби безпеки України та від 12.11.2013 № 632/2013 – на посаду керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України.

Указом Президента України від 24.03.2011 № 333/2011 **Тоцькому В.В.** присвоєно військове звання генерал-майора.

14.03.1992 **Тоцький В.В.** прийняв військову присягу, якою урочисто поклявся народу України завжди бути вірним і відданим йому, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно дотримуватись Конституції і законів України, зберігати державну і військову таємницю; захищати Українську державу, непохитно стояти на сторожі її свободи і незалежності; ніколи не зрадити народу України.

Крім цього, 14.03.1992 **Тоцький В.В.** прийняв зобов'язання працівника Служби безпеки України, зокрема, вірно служити інтересам безпеки суверенної Української держави, неухильно дотримуватись її законів, захищати права і свободи її громадян; берегти державну, військову та службову таємницю, не порушувати вимог службово-військової дисципліни, у зв'язку з чим був попереджений про дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення вказаного зобов'язання згідно з законами України.

Під час перебування на посадах **першого заступника Голови Служби безпеки України та керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України**, відповідно до **статей 1, 2** Закону України «Про Службу безпеки України», **Тоцький В.В.** виконував функції співробітника державного правоохоронного органу спеціального призначення, що забезпечує державну безпеку України, та на який покладено завдання, зокрема щодо захисту державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів у сферах корупції, організованої злочинної діяльності, управління, економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України.

Відповідно до **статті 2** Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993, **Тоцький В.В.** був працівником правоохоронного органу, на якого, згідно із **частиною 2 статті 19** Конституції України, **статей 3, 4** Закону України «Про Службу безпеки України», покладено

обов'язки діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачений Конституцією і Законами України.

За **статтею 9** Закону України «Про Службу безпеки України», систему Служби безпеки України складають Центральне управління Служби безпеки України, підпорядковані йому регіональні органи, органи військової контррозвідки, військові формування, а також навчальні, науково-дослідні та інші заклади Служби безпеки України. Організаційна структура Служби безпеки України визначається Президентом України.

Для організації і проведення антитерористичних операцій та координації діяльності суб'єктів, які ведуть боротьбу з тероризмом чи залучаються до антитерористичних операцій, при Службі безпеки України функціонує Антитерористичний центр.

У **статті 11** Закону України «Про Службу безпеки України» визначено, що з метою ефективного виконання своїх завдань Службою безпеки України створюються її регіональні органи: обласні управління Служби безпеки України, їх міжрайонні, районні та міські підрозділи, розміщення і територіальна компетенція яких можуть не збігатися з адміністративно-територіальним поділом України.

Розподілом функціональних обов'язків керівництва Служби безпеки України, затверджених наказом Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. від 30.03.2013 № 08, передбачено, що **Тоцький В.В.** у період з 21 листопада 2013 року по 20 лютого 2014 року здійснював керівництво діяльністю **Антитерористичного центру при Службі безпеки України, організовував роботу Міжвідомчої координаційної комісії та Штабу Антитерористичного центру, відповідав за розроблення концептуальних засад та програм боротьби з тероризмом, організовував та координував роботу відповідних структур щодо забезпечення належного рівня їх виконання, відповідав за взаємодію з правоохоронними органами, іншими центральними органами виконавчої влади України згідно з визначеними функціональними обов'язками, здійснював загальне керівництво підрозділами Центрального управління, закладами та установами Служби безпеки України.**

Генерал-майор Тоцький В.В., займаючи посаду керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, відповідно до **статей 2, 3, 4** Закону України «Про боротьбу з тероризмом» виконував функції головного суб'єкта у загальнодержавній системі боротьби з терористичною діяльністю, правовою основою боротьби з якою є Конституція України, закони України та відповідні міжнародні договори України, а його робота повинна ґрунтуватись на принципах законності та неухильного додержання прав і свобод людини і громадянина, комплексного використання з цією метою правових, політичних, соціально-економічних, інформаційно-пропагандистських та інших можливостей; пріоритетності попереджувальних заходів.

Таким чином, на посадах **першого заступника Голови Служби безпеки України та керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцький В.В.,** будучи військовослужбовцем, працівником правоохоронного органу, здійснював владні, організаційно-розпорядчі та

адміністративно-господарські повноваження, у зв'язку з чим, відповідно до положень пункту 1 Примітки до статті 364 Кримінального кодексу України (в редакції Закону від 07.04.2011) був службовою особою.

Перебуваючи на посадах в органах державної влади **Тоцький В.В.** сумісно із Якименком О.Г., Азаровим М.Я., Пшонкою В.П. Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Мазаном В.Б., Кусюком С.М., Федчуком П.М. та іншими особами брав активну участь у діяльності злочинної організації та з метою досягнення поставленої мети здійснював керівництво її структурною частиною.

Так, 07.02.2010 за результатами проведеного повторного голосування на виборах Президента України Центральна виборча комісія 14.02.2010 оголосила офіційні результати, згідно з якими Янукович Віктор Федорович (далі – Янукович В.Ф.) одержав перемогу.

Проте, зайнявши зазначену посаду, Янукович В.Ф., вирішив використати повноваження Президента України для реалізації особистих планів щодо захоплення державної влади та особистого збагачення, а саме в порушення конституційно-правових засад поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову (частина перша статті 6 Конституції України) позбавити самостійності органи державної влади, що належать до усіх гілок влади, здійснивши їх підпорядкування у власне розпорядження на якомога тривалий термін, тобто узурпувавши державну владу.

При цьому, Янукович В.Ф. усвідомлював, що узурпація влади можлива лише у спосіб створення стійкого ієрархічного об'єднання осіб (злочинної організації), діяльність яких була б тісно пов'язана із ним та між собою, а також шляхом призначення цих осіб в органи державної влади, що належать до усіх гілок державної влади: Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, в міністерства та відомства, правоохоронні органи, судову систему, прокуратуру, органи безпеки, Збройні Сили України, місцеві державні адміністрації та інші установи, організації і підприємства.

Янукович В.Ф., після 25.02.2010 реалізуючи вказані злочинні наміри, залучив до створення злочинної організації осіб зі свого оточення, які мали досвід роботи в органах державної влади, правоохоронних органах, займались підприємницькою діяльністю, а саме: Азарова Миколу Яновича (далі – Азаров М.Я.), який був його політичним соратником, одним з засновників політичної партії «Партія регіонів», мав великий політичний досвід та досвід управління в органах державної влади, Пшонку Віктора Павловича (далі – Пшонка В.П.), як представника правоохоронних органів, свого сина – Януковича Олександра Вікторовича (далі – Януковича О.В.), який займався підприємницькою діяльністю, Захарченка Віталія Юрійовича (далі – Захарченка В.Ю.), який також входив до кола оточення Януковича О.В. та працював на керівних посадах у структурі Державної податкової адміністрації України, Якименко Олександра Григоровича (далі – Якименко О.Г.), який мав вищу військову освіту (закінчив Єйське вище військово-авіаційне училище льотчиків та російську Військово-повітряну академію ім. Гагаріна), у 1991 – 1998 роках

проходив службу в частинах ВПС ЧФ (зі збройних сил Росії звільнився в 1998 році), з 1998 по 2008 рік — працював у воєнізованій охороні Донецької ДАК «Донбас — Східні авіалінії України», спеціалістом управління внутрішньої безпеки корпорації «Міжрегіональний промисловий союз» (місто Донецьк), а також на оперативних посадах в службі безпеки України, Лебедева Павла Валентиновича (далі – Лебедев В.П.), фінансиста та підприємця, уродженця Краснодарського краю російської федерації, який мав вищу військову освіту (закінчив в 1984 році Ярославське вище військове училище за спеціальністю фінансист-економіст), досвід політичної діяльності (з 1994 по 2000 рік депутат Чернівецької міської ради, з 2006 року народний депутат України) та підприємницької діяльності (з 1999 по 2002 рік фінансовий директор хімічного державного акціонерного товариства «Титан», після приватизації – ПАО «Титан», з 2002 по 2005 рік голова наглядової ради ВАТ «Кременчуцький сталеливарний завод», з 2005 по 2006 рік президент групи транспортного машинобудування «Inter Car Group», що об'єднувала 18 промислових підприємств), з жовтня 2007 року член політичної партії – «Партія Регіонів», а також інших осіб.

При цьому, основною вимогою для осіб, призначених на найбільш важливі посади у вищих органах влади, було служіння особисто Януковичу В.Ф. та готовність виконати його протиправні та злочинні вказівки всупереч законам України та їх обов'язкам, відповідно до зайнятих посад.

Після створення злочинної організації Янукович В.Ф. та її учасники, після 25.02.2010, **розробили та узгодили план спільної злочинної діяльності**, розподілили між собою загальні злочинні ролі та функції, структуру злочинної організації та її ієрархію, визначили конкретні способи та напрями здійснення злочинної діяльності, чітко передбачили підстави та умови відповідальності за невиконання злочинних завдань, а також за діяльність, яка не сприятиме або перешкоджатиме діяльності злочинної організації.

Відповідно до розробленого Януковичем В.Ф. та зазначеними учасниками злочинної організації **плану спільної злочинної діяльності основними завданнями** визначені:

1. У максимально стислий термін **захоплення всієї повноти влади** в країні, безумовна та повна **узурпація** Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації **усіх гілок державної влади** в Україні, протиправне створення системних законодавчих засад та політичних передумов для **збереження** за Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації **владних повноважень на необмежений термін**.

2. Системне безперешкодне привласнення, заволодіння Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації шляхом зловживання своїм службовим становищем **державного та іншого майна в особливо великих розмірах**, одержання з використанням службового становища неправомірної вигоди, вчинення інших тяжких та особливо тяжких злочинів, спрямованих насамперед на **незаконне збагачення Януковича В.Ф.** та учасників злочинної організації як в Україні, так і за її межами, а також створення

значного фінансового підґрунтя для збереження за собою та учасниками злочинної організації державної влади на необмежений термін.

3. Створення із протиправним використанням усіх владних повноважень та незаконного впливу на правоохоронні органи і судову систему України **безальтернативних умов для уникнення Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації передбаченої законом відповідальності** за вчинені кримінальні правопорушення, у тому числі відвернення їхнього кримінального переслідування як в Україні, так і за кордоном.

4. Забезпечення **постійного та системного захисту злочинних інтересів** злочинної організації та усіх її учасників, їхніх особистої недоторканості та майна, насамперед із протиправним використанням наявних владних повноважень, а також правоохоронних органів та судової системи України.

Керівником злочинної організації безумовно та безальтернативно визначено її злочинного лідера **Януковича В.Ф.**, на якого покладено загальне керівництво злочинною організацією та виконання усього комплексу організаційно-розпорядчих функцій стосовно злочинної організації в цілому, у тому числі кадровий підбір та розстановка у подальшому на ключових державних посадах її учасників, планування та координація злочинної діяльності учасників злочинної організації, вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів структурними підрозділами та окремими учасниками злочинної організації.

Керівниками вищих органів державної влади Янукович В.Ф. визначив членів злочинної організації **Азарова М.Я., Пшонку В.П., Захарченка В.Ю., Якименка О.Г. та Лебедєва П.В.**, на кожного з яких відповідно до розробленого спільного плану злочинної діяльності покладено виконання організаційно-розпорядчих функцій стосовно конкретних структурних підрозділів, внесення кадрових пропозицій керівнику організації – Януковичу В.Ф. та затвердження ним учасників злочинної організації, забезпечення реалізації конкретних напрямів злочинної діяльності та протиправних дій окремих учасників злочинної організації, спрямованих на досягнення спільної злочинної мети.

Також передбачалось, що особи, які будуть призначатися на найвищі керівні посади в органах державної влади та правоохоронних органах, будуть визначатися як керівники відповідного структурного підрозділу у складі злочинної організації.

У подальшому Янукович В.Ф. протягом 2010-2014 років, виконуючи функцію керівника злочинної організації, використовуючи повноваження Президента України для особистих та очолюваної ним злочинної організації цілей, організував системне призначення цих осіб в органи державної влади, що належать до усіх гілок влади, з подальшим підпорядкуванням їх діяльності головній меті злочинної організації.

Для цього, на керівні посади в органи державної влади стали призначатися особисто Януковичем В.Ф., чи з використанням впливу членів злочинного угруповання, найбільш віддані йому особи, які входили у верхівку керівництва злочинної організації.

У подальшому, в період діяльності злочинної організації, такі особи, на виконання вказівок керівника злочинної організації - Януковича В.Ф. призначали на посади у правоохоронні органи та органи державної влади (міністерства, відомства та організації) відданих їм осіб, які лише створювали видимість законної діяльності, і фактично діяли виключно в його інтересах, або їх спільних інтересах, при цьому грубо нехтуючи правами і свободами людини та громадянина, вимогами Конституції та законів України.

Ця злочинна організація мала широке структурне розгалуження – **до її складу входило багато інших злочинних організацій та злочинних груп**. Учасники цієї злочинної організації діяли практично у всіх державних сферах та регіонах країни (у Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів України, в міністерствах та відомствах, правоохоронних органах, судовій системі, прокуратурі, органах безпеки, Збройних Силах України, місцевих державних адміністраціях та інших установах, організаціях і підприємствах).

Зокрема, Янукович В.Ф., після набуття повноважень глави держави Україна, як керівник злочинної організації, використовуючи у злочинних цілях повноваження та статус Президента України, прийняв особисто необхідні рішення і забезпечив прийняття підпорядкованими йому та іншими органами державної влади рішень **про призначення членів злочинної організації на найвищі посади в органах державної влади та правоохоронні органи**, а саме:

- **Пшонки Віктора Павловича** (далі – Пшонки В.П.) – 17.06.2010 на посаду першого заступника Генерального прокурора та 04.11.2010 на посаду Генерального прокурора України (перебував на посаді до 22.02.2014). В ієрархії злочинної організації також виконував роль керівника Генеральної прокуратури України як вищого органу прокуратури України;

- **Азарова Миколи Яновича** (далі – Азарова М.Я.) – 11.03.2010 та 13.12.2012 після відставки 03.12.2012 на посаду Прем'єр-міністра України (перебував на посаді до 28.01.2014). В ієрархії злочинної організації також виконував роль керівника Кабінету Міністрів України, як вищого органу виконавчої влади;

- **Захарченка Віталія Юрійовича** (далі – Захарченка В.Ю.) – 16.06.2010 на посаду першого заступника начальника податкової міліції Державної податкової адміністрації України, – 21.07.2010 на посаду першого заступника Голови Державної податкової адміністрації України 25.12.2010 на посаду Голови Державної податкової служби України та 07.11.2011 на посаду Міністра внутрішніх справ України (перебував на посаді по 21.02.2014). В ієрархії злочинної організації також виконував роль керівника Міністерства внутрішніх справ України, як центрального органу виконавчої влади;

- **Якименка Олександра Григоровича** (далі – Якименка О.Г.) – 17.03.2010 на посаду начальника Управління Служби безпеки України в Севастополі, якому 24 березня 2011 року указом Президента України Януковича №333/2011 присвоєно військове звання генерал-майор, 05.08.2011 – начальника Управління Служби безпеки України в Донецькій області, 05.07.2012 – першого заступника Голови Служби безпеки України – начальника Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Центрального управління

Служби безпеки України, 09.01.2013 – Голови Служби безпеки України (перебував на посаді по 22.02.2014). Указ Президента України Януковича В.Ф. № 9/2013 від 9 січня 2013 року «Про призначення О.Якименка Головою Служби безпеки України» підписано без дотримання процедур: узгодження у профільних парламентських комітетах, представлення Парламенту офіційної біографії, подання декларації про доходи. В ієрархії злочинної організації виконував роль керівника Служби безпеки України, як державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України;

- **Лебедєва Павла Валентиновича** (далі – Лебедєва П.В.) – 24.12.2012 на посаду Міністра оборони України (перебував на посаді по 27.02.2014), який у період з 2006 по 2013 рік був народним депутатом України трьох скликань, (V—VI—VII), з жовтня 2007 року як член політичної партії – «Партія Регіонів». В ієрархії злочинної організації виконував роль керівника Міністерства оборони України, як центрального органу виконавчої влади і військового управління.

- **Януковича Олександра Вікторовича** (далі – Януковича О.В.) – у період з 25.02.2010 по 20.02.2014 років не обіймав посад в органах державної влади, однак як син Януковича В.Ф. та учасник злочинної організації мав вплив на підбір та призначення посадових осіб, зокрема інших учасників злочинної організації, на керівні посади в органах державної влади та надавав їм вказівки з метою їх діяльності в інтересах цієї організації.

Також, з наміром швидкого та ефективного досягнення спільних злочинних намірів, на виконання злочинного плану та відповідно до розподілу злочинних ролей Януковичем В.Ф. та вказаними вище членами очолюваної ним злочинної організації, у період 2010-2014 років, з використанням владних повноважень, до участі у керівництві структурних підрозділів злочинної організації та вчинення у її складі тяжких і особливо тяжких злочинів залучено наступних учасників, призначивши їх на керівні посади, а саме:

- **Іл'їна Юрія Івановича** (далі – Іл'їна Ю.І.) – 27.07.2012 на посаду командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України, 19.02.2014 на посаду начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України (перебував на посаді по 28.02.2014);

- **Тоцького Володимира Володимировича** (далі – Тоцького В.В.) – 30.10.2013 на посаду першого заступника Голови Служби безпеки України, 12.11.2013 – керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України (перебував на посаді по 26.02.2014);

- **Ратушняка Віктора Івановича** (далі – Ратушняка В.І.) – 17.03.2010 та 13.01.2012 на посаду заступника Міністра внутрішніх справ України (перебував на посаді по 04.03.2014);

- **Шуляка Станіслава Миколайовича** (далі – Шуляка С.М.) – 31.05.2012 на посаду начальника Головного управління – командувача внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України (перебував на посаді по 28.02.2014);

- **Мазана Валерія Борисовича** (далі – Мазана В.Б.) – 19.11.2012 на посаду начальника ГУМВС України в Київській області, 01.12.2013 – тимчасово

виконувача обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві (перебував на посаді по 14.03.2014);

- **Федчука Петра Миколайовича** (далі – Федчука П.М.) – 14.04.2010 на посаду начальника управління громадської безпеки Головного управління Міністерства внутрішніх справ у місті Києві, 05.07.2011 – начальника управління охорони громадського порядку Головного управління Міністерства внутрішніх справ у місті Києві, 18.05.2012 – начальника управління громадської безпеки Головного управління Міністерства внутрішніх справ у місті Києві, 25.07.2013 – заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві (перебував на посаді по 07.03.2014);

- **Кусюка Сергія Миколайовича** (далі – Кусюка С.М.) – 20.06.2013 на посаду командира полку міліції особливого призначення (далі – ПМОП) «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві (перебував на посаді по 26.03.2014);

Також до складу злочинної організації входили інші особи, які призначались за сприяння Януковича В.Ф. та інших членів очолюваної ним злочинної організації і керівників її структурних підрозділів на керівні посади в органах державної влади, правоохоронних органах, народні депутати України, бізнесмени та учасники інших злочинних угруповань.

Унаслідок указаних призначень досягнуто стабільного складу та стійкого ієрархічного об'єднання вказаних осіб з високим рівнем організованості, тісними стосунками між собою, їх централізованого підпорядкування, з єдиними для всіх правилами поведінки щодо беззастережного виконання завдань очільника злочинної організації Януковича В.Ф., який керував діями вищевказаних осіб та контролював виконання ними його наказів, з чіткими планом дій та розподілом функцій, встановлення корупційних зав'язків в органах влади, з метою безпосереднього вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, а також керівництва та координації злочинної діяльності, забезпечення функціонування як самої злочинної організації так і інших злочинних груп, утворених на базі очолюваних ними органів, установ та відомств з метою реалізації цілей вказаного ієрархічного об'єднання осіб.

Таким чином, Янукович В.Ф. отримав можливість використовувати в особистих інтересах повноваження зазначених державних органів шляхом прийняття ними на виконання його вказівок обов'язкових для виконання рішень (у межах їх компетенції) та застосування державного примусу.

При цьому, кожен керівник очолюваної Януковичем В.Ф. злочинної організації та її структурної частини був обізнаний із її загальним планом діяльності щодо сфер та напрямів вчинення злочинів, усвідомлював, які конкретно функції згідно з єдиним планом покладаються безпосередньо на нього та підконтрольний йому підрозділ (групу осіб) злочинної організації (очолюваний державний орган), а також те, що інші очевидні та обов'язкові пункти плану виконуються іншими учасниками цієї злочинної організації.

Крім того, керівники таких підрозділів були уповноважені Януковичем В.Ф. також самостійно планувати вчинення окремих тяжких та особливо тяжких злочинів відповідно до напрямів діяльності підпорядкованого

їм органу державної влади, підшукувати та залучати до участі у злочинній організації інших учасників, організовувати згуртованість, стійкість організації шляхом встановлення тісного взаємозв'язку між учасниками, узгодженість їх дій, перешкодження виходу учасників зі складу організації.

Як наслідок злочинна організація Януковича В.Ф. у період з 25.02.2010 по 20.02.2014 безперешкодно існувала на території України, що дозволило її керівникам спланувати та організувати вчинення низки тяжких та особливо тяжких злочинів щодо захоплення державної влади, заволодіння чужим майном, в особливо великому розмірі, отримання неправомірної вигоди, обставини вчинення яких розслідують в окремих кримінальних провадженнях.

При цьому, члени та учасники злочинної організації, які діяли у Верховній Раді України та Кабінеті Міністрів України здійснювали нормативно-правове забезпечення діяльності злочинної організації, шляхом прийняття законів і постанов, та актів Кабінету Міністрів України, а інші – з числа працівників правоохоронних органів, забезпечували прикриття незаконної діяльності злочинної організації та усунення перешкод в її діяльності, у тому числі шляхом незаконного перешкодження громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, викликаних насамперед незаконною діяльністю діючої влади.

Так, Янукович В.Ф., члени злочинної організації, а саме: Прем'єр-міністр України **Азаров М.Я.**, Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.**, Голова Служби безпеки України **Якименко О.Г.**, Генеральний прокурор України **Пшонка В.П.** та інші члени цієї організації, з метою максимального строку перебування у владі, її утримання і збереження, домовилися вчиняти як особисто, так і з залученням інших членів організації та, за необхідності, інших осіб, які не входять до організації, із використанням наданої їм влади та службових повноважень незаконний вплив на громадські організації та їх активістів, опозиційні політичні сили та їх лідерів, здійснювати обмеження прав та законних інтересів в той чи інший спосіб будь-кого, хто загрожує узурпації влади Януковичем В.Ф. або можуть вплинути на виконання їх злочинних намірів і також організовувати у зв'язку з цим здійснення незаконного перешкодження будь-яким зборам, мітингам, вуличним походам і демонстраціям громадян та вчиняти для цього інші незаконні дії.

Отже, Янукович В.Ф. узурпував усю повноту державної влади, яка дозволяла йому та його оточенню не тільки незаконно збагачуватись, а особисто визначати долю країни, не рахуючись з думкою українського народу.

Крім цього, з обранням Януковича В.Ф. Президентом України у 2010 році посилювався вплив РФ в українсько-російських відносинах з питань енергоносіїв, торговельно-економічних контактів, військово-стратегічного співробітництва та геополітики, що супроводжувалася поступовим прагненням Російської Федерації до ізоляції України у її міжнародних контактах. Натомість РФ нав'язувала Україні інтеграцію в «євразійський» простір та Митний союз.

Подальшим кроком політики Януковича В.Ф. у напрямку зближення з Російською Федерацією була зміна проєвропейського стратегічного курсу й

згорання шляху до інтеграції країни в Атлантичну систему безпеки та НАТО, коли у червні 2010 року Україна оголосила про свій позаблоковий статус.

01 липня 2010 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», яким затверджувався позаблоковий статус країни і скасовувався євроатлантичний курс. Цей Закон визначав засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки та оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України.

Зокрема, Закон визначав, що основним принципом зовнішньої політики країни «є дотримання Україною політики позаблоковості, що означає неучасть України у військово-політичних союзах, пріоритетність участі у вдосконаленні та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного співробітництва з НАТО та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес». Закон передбачав також внесення змін до закону України «Про основи національної безпеки». Зокрема, з пріоритетів національних інтересів, виключено норму про інтеграцію України в євроатлантичний простір безпеки.

При цьому, Янукович В.Ф. скасував курс на євроатлантичну інтеграцію й відмовився підписувати угоду про асоціацію України з Євросоюзом. Це призвело до масових протестів в Україні, відомих як Революція Гідності, невдалих спроб припинити їх силовим шляхом, апогеєм яких став масовий розстріл активістів на Майдані Незалежності у Києві 20 лютого 2014 року.

Після цього 23.02.2014 Янукович В.Ф. втік до РФ, а військові формування держави-агресора окупували АР Крим та м. Севастополь, частину Донецької та Луганської області.

Так, починаючи з 2006 року Україна почала вести переговори з інституціями Європейського Союзу щодо намірів стати асоційованим членом цієї організації та її повноправним учасником. Ці перемовини продовжив Янукович В.Ф. після обрання його Президентом України, за результатами яких 30.03.2012 у Брюсселі була парафована політична частина Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а 19.07.2012 усі її частини.

Після виконання Україною критеріїв, визначених у Порядку денному асоціації Україна – ЄС (реформування виборчого законодавства, вирішення проблем вибіркового правосуддя та продовження реформ у рамках Порядку денного асоціації), 15 травня 2013 року Єврокомісія схвалила проект рішення Ради Європи щодо підписання Угоди про асоціацію з Україною, згідно з яким Угода про асоціацію України з Європейським Союзом мала бути підписана до проведення 28-29.11.2013 у місті Вільнюсі Литовської Республіки саміту «Східного партнерства».

Однак восени 2013 року Янукович В.Ф., виходячи із власних міркувань, за підбурювання представників російської федерації, діючи умисно, з метою отримання преференцій від представників російської федерації, а також з інших

особистих спонукань прийняв рішення про відмову від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Прийняття такого рішення передувало зустріч 09.11.2013 Януковича В.Ф. із президентом російської федерації путіним В.В. у м. москві російської федерації, де останній гарантував Януковичу В.Ф. надання Україні грошової допомоги у разі його відмови підписати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, оскільки така Угода несла загрозу економіці російської федерації.

На виконання цього рішення Януковича В.Ф. Прем'єр-міністр України Азаров М.Я. забезпечив прийняття 21.11.2013 Кабінетом Міністрів України розпорядження № 905-р, яким було призупинено процес підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

При цьому проект цього рішення у порушення Регламенту Кабінету Міністрів України не був погоджений усіма міністерствами та профільними відомствами Кабінету Міністрів України.

У відповідь на рішення Президента України Януковича В.Ф. про відмову від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, громадяни України з 21.11.2013 почали проводити у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) безстрокові акції протесту проти цього рішення у формі зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій на підтримку (висловлення солідарності) європейського вектору зовнішньої політики України, мета яких суперечила власним інтересам Януковича В.Ф.

Указані протестні заходи громадян проходили у центральній частині міста Києва, зокрема на майдані Незалежності, вулицях Хрещатик, Інститутській, Грушевського, Садовій, Шовковичній, Банковій, Лютеранській, Заньковецької, Богомольця, Командарма Каменєва, Липській, Круглоуніверситетській, Гусовського, Різницькій, Кріпосному провулку, Кловському узвозі, у Маріїнському парку, Європейській та Михайлівській площах, згідно з поданими у листопаді-грудні 2013 року до Київської міської державної адміністрації **повідомленнями про проведення безстрокових зібрань громадян** на підтримку європейської інтеграції України, а саме:

- від 30.11.2013 Володимира Чемериса, Євгенії Закревської, Михайла Лебеда та Михайла Каменєва про проведення мирної акції протесту, мирного зібрання людей на майдані Незалежності та інших вулицях міста Києва;

- депутатської фракції Політичної партії «УДАР (Український Демократичний Альянс за Реформи) Віталія Кличка» у Верховній Раді України від 30.11.2013 щодо проведення з 30.11.2013 народними депутатами України зустрічей із виборцями та встановлення пересувних громадських приймалень народних депутатів України у формі наметів на центральних вулицях міста Києва;

- Київської міської організації політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» від 30.11.2013 про початок з 01.12.2013 мирного заходу – мітингу з вимогою достроково припинити повноваження Президента України у порядку, визначеному Конституцією України, та провести позачергові вибори Президента України із зазначенням вулиць міста Києва;

- голови ініціативної групи «Громадський актив Києва» Д. Кастровського від 04.12.2013 про проведення біля Генеральної прокуратури України з 05.12.2013 мирного зібрання громадян на вулицях Різницькій, Гусовського в місті Києві та прилеглий території на підтримку європейського курсу України, підписання Угоди про асоціацію з ЄС, звільнення політичних в'язнів, скасування рішень суду.

У свою чергу 17 грудня 2013 року під час протистоянь мітингувальників з представниками влади в Україні, Янукович В.Ф. в м. Москва зустрівся з президентом РФ Путіним В.В., після чого, цього ж дня, підписано спільний план комплексу заходів із залучення України до євразійського інтеграційного процесу між російською федерацією та Україною.

У цей же час, Янукович В.Ф. домовився з Президентом РФ Путіним В.В., про отримання кредиту на 15 млрд доларів США через розміщення українських цінних паперів на фондовій біржі, які повинні були викупити РФ.

У грудні 2013 року, Уряд України першу частина цих цінних паперів (єврооблігацій) на суму 3 млрд доларів США розмістив за англійським правом на Ірландській фондовій біржі, а їх викуп здійснив Фонд національного багатства РФ.

При цьому, Янукович В.Ф., усвідомлюючи, що відмова від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом суперечить державним і суспільним інтересам, а також призведе до масового зібрання людей для публічного висловлення негативного ставлення до дій органів державної влади та окремих службових осіб, не пізніше 21.11.2013 вирішив, використовуючи повноваження Президента України, здійснити дії, у тому числі незаконні, спрямовані на припинення масових зібрань людей, оскільки такі масові заходи ставили під загрозу подальшу узурпацію ним влади та існування створеної ним злочинної організації.

Для досягнення цієї злочинної мети, Янукович В.Ф., у період часу з 21.11.2013 по 20.02.2014, діючи як лідер створеної ним злочинної організації, використовуючи повноваження Президента України, прийняв рішення застосувати правоохоронні органи та Збройні Сили України для здійснення силового розгону учасників масових заходів на підтримку євроінтеграції України, які перебували у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях), доручивши здійснити організацію цих дій підконтрольним членам очолюваної ним злочинної організації – Міністру внутрішніх справ України **Захарченку В.Ю.**, Голові Служби безпеки України **Якименку О.Г.**, Міністру оборони України **Лебедєву П.В.**, Генеральному прокурору України **Пшонці В.П.** та іншим її учасникам.

При цьому, до функцій **Пшонки В.П.**, як Генерального прокурора України, який очолює єдину централізовану систему органів прокуратури, входила організація незаконного притягнення окремих завідомо невинних мітингувальників до кримінальної відповідальності, з метою залякування та примушування інших до відмови від участі у мітингах, а також вжиття заходів для непритягнення працівників правоохоронних органів за вчинення кримінальних правопорушень щодо останніх, а до функцій Азарова М.Я., як

Прем'єр-міністра України, – нормативно-правове забезпечення діяльності правоохоронних органів.

На виконання спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану, з його відома та згоди, члени злочинної організації – Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.**, Голова Служби безпеки України **Якименко О.Г.**, Міністр оборони України **Лебедєв П.В.** залучили до участі злочинній організації та вчинення у її складі злочинів стосовно мітингувальників підлеглих працівників, а саме: **Захарченко В.Ю.**, приблизно у період часу з 21.11.2013 по 18.02.2014, залучено заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І., начальника Головного управління – командувача внутрішніх військ МВС України Шуляка С.М., начальника ГУМВС України в Київській області, а з 01.12.2013 тимчасово виконувача обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві Мазана В.Б., **Ратушняком В.І.** приблизно з 21.11.2013 заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М. і командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, Кусюка С.М., **Якименком О.Г.**, у період з 21.11.2013 по 18.02.2014, залучено першого заступника Голови Служби безпеки України - керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцького В.В., а **Лебедєвим П.В.** не пізніше 19.02.2014 залучено начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України **Іл'їна Ю.І.**

У свою чергу, вказані працівники правоохоронних органів, розуміючи те, що учасники зборів, мітингів, походів і демонстрацій, що проходять з 21.11.2013 у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) жодним чином не порушують громадський порядок та не вчиняють протиправних дій, не чинять опору працівникам правоохоронних органів та не загрожують життю і здоров'ю інших громадян та працівників правоохоронних органів, діючи з мотивів власного кар'єризму, безпідставно ототожнюючи інтереси служби з особистими, явно протиправними інтересами вищих посадових осіб, зокрема Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., **Голови Служби безпеки України Якименка О.Г.**, Міністра оборони України Лебедєва П.В., дали свою добровільну згоду на участь у злочинній організації та вчинення у її складі злочинів.

У період з 21.11.2013 по 20.02.2014 члени очолюваної Януковичем В.Ф. злочинної організації – Прем'єр-міністр України **Азаров М.Я.**, Генеральний прокурор України **Пшонка В.П.**, Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.**, заступник Міністра внутрішніх справ України **Ратушняк В.І.**, начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ МВС України **Шуляк С.М.**, начальник ГУМВС України в Київській області, а з 01.12.2013 тимчасово виконувач обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві **Мазан В.Б.**, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, командир ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, **Кусюк С.М.**, Голова Служби безпеки України

Якименко О.Г., перший заступник Голови Служби безпеки України - керівник Антитерористичного центру при Службі безпеки України **Тоцький В.В.**, Міністр оборони України **Лебедєв П.В.**, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України **Іл’їн Ю.І.**, на виконання незаконної вказівки її керівника Януковича В.Ф., **діючи умисно, спільно із Секретарем Ради національної безпеки і оборони України Ключевим А.П.**, його заступником Сівковичем В.Л., головою Київської міської державної адміністрації Поповим О.П. та залученими підлеглими працівниками МВС України, Служби безпеки України, військовослужбовцями Збройних Сил України, а саме: начальником ГУМВС України в місті Києві Коряком В.В., начальником Департаменту захисту національної державності Служби безпеки України Ганжою С.В., начальником ГУ СБУ України в місті Києві та Київській області Щеголевим О.Ю., заступником Міністра внутрішніх справ України Лекарем С.І., директором Департаменту матеріального забезпечення Міністерства внутрішніх справ України Зіновим П.І., начальником Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Крикуном О.О., першим заступником начальника Департаменту громадської безпеки МВС України Поготовим С.М., заступником начальника Департаменту – начальником управління організації служби та роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Гриняком В.П., начальником відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Серединським А.П., головним інспектором відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Бабичем І.С., начальником управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Мариненком О.І., заступником начальника управління – начальником відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Бойко С.О., заступником начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Спасських Ю.В., заступником начальника управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Карандюком С.В., старшим інспектором з особливих доручень відділу організації служби управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Коворотним В.А., інспекторами відділу організації служби управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Сергою Д.С., Поліщуком О.Г., Перегудою О.Б., командиром БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Лукашем В.С., командиром оперативної роти № 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Шаповаловим В.В., міліціонерами відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 1 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Беловим О.Ю., Гончаренком В.А., Бондаренком С.В., міліціонером відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Хандрикіним О.О., міліціонером відділення № 2 взводу № 2 оперативної роти

№ 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Войлоковим А.О., міліціонером-снайпером штурмового взводу БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Мастегою В.В., молодшим інспектором автомобільної служби відділення № 1 автотранспортного взводу БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Садовниченком І.О. та іншими співробітниками БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області, командиром БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області Пацеляком Р.Я., заступником командира третьої оперативної роти БМОП «Беркут» ГУМВС України в Львівській області Лотошинським О.Б., помічником начальника штабу БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області Старосільцем М.Є., та іншими співробітниками БМОП «Беркут» ГУМВС України в Львівській області, співробітниками РМОП «Беркут» УМВС України в місті Севастополь під командуванням Колбіна С.М., начальником штабу при ГУМВС МВС України в АР Крим Марченком С.М та іншими співробітниками підрозділів МОП «Беркут» МВС України, зведених загонів патрульно-постової служби МВС України, начальником УДАІ ГУМВС України в місті Києві Курінним А.В., його заступником Опанасенком І.Б., заступником командира полку ДПС ДАІ, підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Тищенком В.В. та іншими працівниками УДАІ в місті Києві та полку ДПС ДАІ, підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, офіцером (кулеметником) 2-ї бойової групи розвідувальної групи спеціального призначення Косенком В.І. та старшим інструктором (з підготовки снайперів) групи інструкторів Хмілем Д.О. окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України та іншими військовослужбовцями окремих військових частин ВВ МВС України, співробітниками Центру спеціальних операцій боротьби з тероризмом, захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів Служби безпеки України (далі – ЦСО «А» СБУ), співробітниками роти спеціального призначення ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, Аброськіним П.М., Зінченком С.П., Тамтурою С.Б., Макарцем І.П., Чумаком І.Є., Трепачовим В.М., Кишканем О.І., Цвігуном О.Ю., Таранухою Є.В., Рябошапкою В.В., Мельником В.М., Шафаренком Б.М., Шпильовим С.П., Маринченком О.М., Владикою І.В., Зарицьким Н.М., Горбиком Р.А., Пронозою Є.К., Шабашем О.О., Псарьовим П.Ю., Кравцем Ю.Г., Ісаковим Д.О., Тригубцем В.П., Десятим С.М., Панченком Р.В., Симисюком М.М. під керівництвом заступника командира полку Янішевського О.В. та командира роти Садовника Д.М., а також у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, перевищуючи владу та свої службові повноваження, кожен у своїй частині, виходячи із завдань, які перебували в повноваженнях очолюваних ними відомств, вчинили та організували вчинення низки злочинів, у тому числі тяжких та особливо тяжких, спрямованих на незаконне перешкоджання організації та проведенню громадянами зборів, мітингів, походів і демонстрацій, які відбувались у центральній частині міста Києва, зокрема:

- **вчинення в ніч з 29.11.2013 на 30.11.2013 силового розгону учасників мітингу на Майдані Незалежності в місті Києві із застосуванням фізичної сили та спеціальних засобів, в результаті чого учасникам мітингу заподіяно тілесні ушкодження різного ступеню тяжкості, зокрема тілесних ушкоджень середньої тяжкості 6 особам, легких тілесних ушкоджень 49 особам, та вчинено насильницькі дії, які завдали фізичного болю або що ображають особисту гідність потерпілого 41 громадянину;**

- **вчинення 01.12.2013 на вулиці Банковій у місті Києві незаконного перешкоджання проведенню мітингу та вуличного походу, в результаті чого 72 учасникам мітингу та вуличного походу заподіяно різного ступеня тяжкості тілесні ушкодження (тяжкі – 2 особам, середньої тяжкості – 13 особам, легкі – 44 особам), ще 13 отримали побої, зазнавши фізичного болю;**

- **вчинення в ніч з 10.12.2013 на 11.12.2013 під приводом виконання ухвали Печерського районного суду міста Києва від 09.12.2013 про забезпечення позову Київської міської ради у справі №757/27190/13-ц, якою встановлено заборону адвокатам, політичним партіям та громадським об'єднанням чинити перешкоди у вільному пересуванні громадянам, вчиняти дії щодо блокування тротуарів, пішохідних переходів, автомобільних доріг на вулицях в центральній частині міста Києва (яка створювала начебто законну підставу для силового витіснення працівниками правоохоронних органів учасників мітингу), відтиснення учасників мітингу, які перебували на Майдані Незалежності, вулицях Інститутська, Михайлівська і Хрещатик у місті Києві шляхом застосування надмірного насильства та спеціальних засобів до мітингувальників, унаслідок чого отримали тілесні ушкодження 45 учасників мирної акції протесту, з яких 20 – легкі тілесні ушкодження, 3 – середньої тяжкості, 22 завдано насильницьких дій, які спричинили фізичний біль особі;**

- **вчинення у період з 29.12.2013 по 03.01.2014 працівниками УДАІ ГУМВС України в місті Києві, інспекторами полку ДПС та іншими невідомими особами, незаконних дій щодо притягнення учасників мирної акції протесту «Автомайдан» до адміністративної відповідальності шляхом складення не менше 54 рапортів із внесенням до них завідомо неправдивих відомостей про начебто порушення учасниками такої акції протесту правил дорожнього руху;**

- **вчинення у період з 19.01.2014 по 22.01.2014 із застосуванням сили, спеціальних засобів та зброї перешкоджання проведенню громадянами мітингу, а також здійснення силового розгону мітингувальників, які перебували біля стадіону «Динамо» імені Валерія Лобановського, унаслідок чого 19.01.2014 у період часу приблизно з 16 години 00 хвилин до 23 години 50 хвилин заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді спричинення тяжких тілесних ушкоджень 16 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 6 особам, легких тілесних ушкоджень 52 особам; 20.01.2014 у період часу з 01 годин 00 хвилин до 24 годин 00 хвилин заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді спричинення тяжких тілесних ушкоджень 4 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 3 особам, легких тілесних ушкоджень 24 особам; 21.01.2014 у період часу з**

00 годин 30 хвилин до 23 годин 30 хвилин заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді спричинення тяжких тілесних ушкоджень **2 особам**, середньої тяжкості тілесних ушкоджень **2 особам**, легких тілесних ушкоджень **12 особам**; **22.01.2014 у період часу з 01 години 00 хвилин до 23 години 00 хвилин** заподіяно тяжкі наслідки у вигляді **смерті 3 осіб**, спричинення тяжких тілесних ушкоджень **3 особам**, середньої тяжкості тілесних ушкоджень **10 особам** та легких тілесних ушкоджень **20 особам**;

- **незаконне постачання 21.01.2014 та 24.01.2014 з російської федерації спеціальних засобів** посиленої дії: світло-шумових гранат «Факел-С», «Заря-2», «Пламя», 40 мм пострілів акустичної та світлозвучової дії, ручних гранат подразнюючої та світло-шумової дії «Дрофа», ручних аерозольних гранат «Дрейф-2», ручних дратівливих грант РГР, ручних дратівливих гранат підвищеної потужності та безпеки, ручних димових гранат, за відсутності запитів про надання сприяння, передбачених Угодою про співробітництво між МВС України та МВС російської федерації від 04.06.2009, та організацію їх подальшого застосування у період у період з 18.02.2014 по 20.02.2014 у центральній частині міста Києва стосовно мітингувальників. При цьому здійснення посадовими особами МВС України безпідставної сплати грошових коштів у сумі 1 млн. 177 тис. 203 грн. за митне оформлення поставлених російською федерацією цих спеціальних засобів, чим завдано матеріальні збитки в особливо великому розмірі Міністерству внутрішніх справ України;

- **прийняття Кабінетом Міністрів України 22.01.2014 у незаконний спосіб та видання постанови № 12 «Про затвердження Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян» та постанов № № 13 і 14 про внесення змін до Правил застосування спеціальних засобів посиленої дії та водометів при низькій температурі при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР № 49 від 27.02.1991, що надало правові підстави працівникам правоохоронних органів застосовувати вищезазначені спеціальні засоби відносно учасників мітингів, вуличних походів і демонстрацій у період січня-лютого 2014 року, які знаходились у центральній частині міста Києва, що призвело до тяжких наслідків, у тому числі отримання тілесних ушкоджень протестувальниками, а також прийняття Кабінетом Міністрів України постанови № 18 (Для службового користування) від 27.01.2014 «Про внесення змін до Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян», якою до Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2014 № 12, яка надала можливість органам внутрішніх справ здійснити обмеження руху транспорту та громадян у центральній частині міста Києва (у межах Урядового кварталу, зокрема на вулицях Грушевського, Інститутській, Шовковичній та прилеглих до них вулицях, а також у провулку Музейному).**

При цьому, Генеральний прокурор України Пшонка В.П., діючи в інтересах злочинної організації та її керівника Януковича В.Ф., зловживаючи владою та службовим становищем, умисно не вжив заходів до оскарження цих незаконних актів Кабінету Міністрів України;

- **перевищення службових повноважень працівниками спецпідрозділу міліції «Беркут» ГУМВС України в Харківській, Львівській областях, в АР Крим та з інших регіонів України спільно з військовослужбовцями внутрішніх військ та зведеними загонами ППС МВС України у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, 18.02.2014 в період з 10 до 16 години на вулицях Інститутській, Михайла Грушевського, Шовковичній, Садовій, Маріїнському парку, Кріпосному провулку, Хрещатику, Ольгинській, Липській, Банковій, Європейській площі, майдані Незалежності, Кловському узвозі в місті Києві під час зборів, мітингу, вуличного походу та демонстрації, в тому числі під час масового руху людей з майдану Незалежності до будівлі Верховної Ради (вулиця Грушевського, 5) вказаними вулицями (пішохідній та проїзній частинах), з метою публічного висловлення підтримки (солідарності) голосуванню народними депутатами України в парламенті за повернення до Конституції 2004 року, що передбачала обмеження повноважень Президента України в частині призначення та припинення повноважень Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України, керівників інших центральних органів виконавчої влади, голів місцевих державних адміністрацій, призначення та звільнення Генерального прокурора України, утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств та інших органів виконавчої влади, скасування актів Кабінету Міністрів України та інших, шляхом застосування до мітингувальників фізичної сили, гумових кийків, сльозогінного газу і світлошумових гранат, а також прихованого (без офіційного наказу) – вогнепальних набоїв та зброї, унаслідок чого учасникам мітингу, вуличного походу та демонстрації заподіяно різного ступеня тяжкості тілесні ушкодження, в т.ч. тяжкі, та смерть двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Зокрема, заподіяно **смерть 4 особам, вчинено замах на умисні вбивства 10 осіб, 24 особам заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, 99 – середньої тяжкості тілесні ушкодження, 250 – легкі тілесні ушкодження та 2 особам завдано насильницьких дій, які спричинили фізичний біль;****

(обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Шуляка С.М., Лебедєва П.В., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к).

- спроби силового розгону співробітниками органів внутрішніх справ та Служби безпеки України, із залученням сил та засобів Збройних Сил України, мітингувальників, які перебували на майдані Незалежності в місті Києві з 16 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014, поєднаного з протиправним та надмірним застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів, спецтехніки та вогнепальної зброї під виглядом проведення антитерористичної операції (далі – АТО), у результаті чого із числа учасників заходів протесту заподіяно тяжкі наслідки, **зокрема у вигляді:** вбивств 13 осіб, спричинення тяжких тілесних

ушкоджень 47 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 76 особам, легких тілесних ушкоджень 139 особам, а серед працівників правоохоронних органів заподіяно смерть 9 особам, спричинені тяжкі тілесні ушкодження 14 особам, тілесні ушкодження середньої тяжкості 26 особам, легкі тілесні ушкодження 82 особам. Також у результаті незаконного проведення АТО у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) працівниками правоохоронних органів виникла пожежа у будівлі Федерації профспілок України (далі – Федерація профспілок України) за адресою: майдан Незалежності, 2, внаслідок якої заподіяно смерть двом особам із числа мітингувальників та якою частково зруйновано приміщення будівлі, пошкоджено майно юридичних та фізичних осіб, яке розміщувалось у цих приміщеннях, чим завдано матеріальні збитки юридичним і фізичним особам на загальну суму 13 мільйонів 834 тисячі 539 гривень 97 копійок, а також пошкоджена та знищена спеціальна техніка органів внутрішніх справ на загальну суму 2 мільйони 824 тисячі 192 гривні;

(обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Лебедева П.В., Шуляка С.М., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к)

- вчинення із перевищенням влади та наданих повноважень співробітниками роти спеціального призначення ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, під керівництвом та з особистою участю заступника командира полку Янішевського О.В. та командира роти Садовника Д.М., а також Аброськіна П.М., Зінченка С.П., Тамтури С.Б., Макарця І.П., Чумака І.Є., Трепачова В.М., Кишканя О.І., Цвігуна О.Ю., Таранухи Є.В., Рябошапки В.В., Мельника В.М., Шафаренка Б.М., Шпильового С.П., Маринченка О.М., Владики І.В., Зарицького Н.М., Горбика Р.А., Пронози Є.К., Шабаша О.О., Псарьова П.Ю., Кравця Ю.Г., Ісакова Д.О., Девятого С.М., Тригубця В.П., Панченка Р.В., Симисюка М.М., офіцера (кулеметника) 2-ї бойової групи розвідувальної групи спеціального призначення Косенка В.І. і старшого інструктором (з підготовки снайперів) групи інструкторів Хміля Д.О. окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України та інших не встановлених у ході досудового слідства працівників правоохоронних органів **20.02.2014** на вулиці Інститутській у місті Києві, у період приблизно з 9 до 17 години, умисних вбивств 48 осіб беззбройних мітингувальників та замахів на умисне вбивство 85 осіб;

(обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Шуляка С.М., Лебедева П.В., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді

Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к)

- **організація** Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., начальником Департаменту ресурсного забезпечення МВС України Зіновим С.М., начальником ГУМВС України в Київській області та одночасно виконувачем обов'язки начальника ГУМВС України в місті Києві Мазаном В.Б., на виконання вказівки керівника злочинної організації Януковича В.Ф., **незаконного вилучення** приблизно з **15 год. 20.02.2014 і приблизно до 02 год. 21.02.2014** працівниками ГУМВС України в місті Києві зі зберігання частини автоматичної зброї непорушного запасу ГУМВС України в місті Києві (АКС-74У в кількості 1656 штук), та набоїв до цієї зброї (741 960 набоїв калібру 5,45 мм.), її видачу працівникам правоохоронних органів та передачу частини зброї і боєприпасів цивільним особам, які забезпечували подальшу роздачу цієї зброї найнятим цивільним особам «тітушкам» для подальшого застосування відносно учасників мітингів в центральній частині міста Києва (Майдану Незалежності та прилеглих вулиць), чим Головному управлінню МВС України в місті Києві завдано матеріальні збитки на загальну суму 2 146 713, 00 грн.

З метою збереження влади, члени злочинної організації, у тому числі Тоцький В.В., на чолі з Януковичем В.Ф., у період з 21.11.2013 по 20.02.2014 організували незаконне перешкоджання громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, походів і демонстрацій, які були викликані відмовою від Європейського курсу розвитку держави, що призвело до настання тяжких наслідків у вигляді заподіяння учасникам таких мирних заході тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, вчинення умисних вбивств двох та більше осіб за наступних обставин.

Так, у період з **21.11.2013 по 20.02.2014** під час організації та вчинення вказаних злочинів Янукович В.Ф., будучи керівником злочинної організації, діючи у її складі, з метою реалізації злочинних намірів на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій громадян **сприяв зустрічам членів цієї організації та залучених представників організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення вищевказаних злочинів, визначав осіб, відповідальних за їх вчинення, координував дії цих осіб та здійснював контроль за виконанням ними його злочинних наказів.**

Крім того, Янукович В.Ф. у вказаний вище період часу реалізуючи злочинні наміри на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій, використовуючи повноваження Президента України, вживав заходи щодо матеріального забезпечення злочинної діяльності цієї організації за рахунок кошторисів установ, що фінансуються з державного бюджету України.

Внаслідок таких протиправних дій, вчинених Президентом України Януковичем В.Ф., членами злочинної організації – Прем'єр-міністром України Азаровим М.Я., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю.,

заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І., командувачем внутрішніх військ України Шуляком С.М., Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., його першим заступником та керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцьким В.В., Генеральним прокурором України Пшонкою В.П., начальником ГУМВС України в Київській області Мазаном В.Б.; заступником начальника Головного управління – начальником міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуком П.М., командиром ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Кусюком С.М., Міністром оборони України Лебедєвим П.В. та іншими членами цієї організації, а також залученими до вчинення конкретних злочинів службовими особами вищих органів державної влади та правоохоронних органів, представниками організованих груп, здійснено незаконне перешкоджання реалізації Конституційного права громадян України на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, порушено права людини на свободу зібрань та об'єднання, які супроводжувалися насильством, погрозою застосування насильства, застосуванням зброї та спеціальних засобів, болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним та громадським інтересам, а також спричинило тяжкі наслідки, у вигляді умисного протиправного заподіяння смерті двом і більше особам, тяжких тілесних ушкоджень та матеріальних збитків фізичним та юридичним особам на загальну суму **16 мільйонів 658 тисяч 731 гривні 97 копійок**, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян (примітка 4 ст. 364 КК України в редакції від 10.11.2015).

Крім того, в результаті протиправних дій Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступників Ратушняка В.І. та Лекаря С.І., директора Департаменту матеріального забезпечення МВС України Зінова П.І. здійснено розтрату майна МВС України шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, що перебувало у її віданні на загальну суму **1 мільйон 177 тисяч 203 гривні 09 копійок**, що в шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину та становить особливо великий розмір (примітка 4 ст. 185 КК України в редакції від 04.06.2009).

Також, в результаті організованих Януковичем В.Ф. 20.02.2014 протиправних дій Захарченко В.Ю., Мазан В.Б., Зінов П.І. шляхом зловживання своїм службовим становищем, за пособництва Діхтяря М.В., Степанчука В.Б., Калетина Р.С., заволоділи вогнепальною зброєю та боєприпасами непорушного запасу ГУМВС України в місті Києві, яка у з метою незаконної їх видачі працівникам підрозділів ПМОП «Беркут» та інших підрозділів МВС України, та найнятим цивільним особам, так званим «тітушкам», для застосування до мітингувальників, які знаходились в центральній частині міста Києва, чим спричинено матеріальну шкоду ГУМВС України в місті Києві у розмірі **2 мільйони 146 тисяч 712 гривень 77 копійок**, що в двісті п'ятдесят і більше

разів перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян та є тяжкими наслідками (примітка 4 до ст. 364 КК України в редакції 07.04.2011).

При цьому, підготовка Якименком О.Г., Захарченком В.Ю. та Лебедевим П.В. **плану дій**, спрямованих на обмеження масових зібрань людей (зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій) у центральній частині міста Києва (майдан Незалежності та прилеглі вулиці) на виконання вказівок Януковича В.Ф. здійснювалася завчасно.

Так, у період з 20.01.2014 по 18.02.2014 членами злочинної організації Якименком О.Г., Захарченком В.Ю. та Лебедевим П.В., на виконання вказівки її керівника Януковича В.Ф., здійснено підготовку **безпосереднього плану перешкоджання проведенню зібрань громадян у центральній частині м. Києва, організація та координація цієї роботи доручена першому заступнику Голови Служби безпеки України – керівнику Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцькому В.В.**

У свою чергу, **Тоцький В.В.**, використовуючи свої владні та службові повноваження заступника Голови Служби безпеки України та керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, в тому числі щодо здійснення координації діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом, у період з **20.01.2014 по 18.02.2014** для реалізації плану щодо перешкоджання проведенню зібрань громадян у центральній частині м. Києва **вжив таких заходів:** організував залучення та зосередження у м. Києві військовослужбовців **Центру спеціальних операцій «Альфа» Служби безпеки України** (далі – ЦСО «А» СБУ), у тому числі з регіональних підрозділів, яким видано штатне озброєння (*рішення керівника АТЦ при СБУ № 33/37Т від 31.01.2014; завдання № 5/2/2-6964 від 23.01.2014; № 51/5-40497 від 23.01.2014*); військовослужбовців **загону спеціальних призначень «Омега» внутрішніх військ МВС України** (далі – ЗСП «Омега» ВВ МВС України), у тому числі з регіональних підрозділів, яким видано штатне озброєння (*розпорядження НР.3/2/2-150 від 22.01.2014; НР.1/24-147 від 22.01.2014; НР. 3/10/3-174 від 24.01.2014*); **військовослужбовців територіальних командувань внутрішніх військ МВС України** (*розпорядження НР.1/22-123 від 20.01.2014; НР. 3/2/2-261 від 31.01.2014; НР. 3/17/1-370 від 12.02.2014; № 51/5-40589 (ДСК) від 26.01.2014; лист № 7/40дск від 20.01.2014*); додаткового особового складу міліції **особливого призначення «Беркут», відділу швидкого реагування «Сокіл», підрозділам Державної автомобільної інспекції, патрульної служби тощо**, яким видано штатне озброєння (*наказ № 67 від 27.01.2014; наказ № 100 від 06.02.2014*); організував **прийняття змін до нормативно-правових актів**, які дозволили додатково використовувати спецзасоби (світлошумові гранати, водомети) щодо учасників зібрань громадян (*постанови Кабінету Міністрів України № 12, 13, 14 від 22.01.2014*); організував поставки **спеціальних засобів** виробництва російської федерації «Дрейф-2», «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М» тощо (*акти на прийом матеріальних цінностей № 2/6 від 24.01.2014 та №2/6/1 від 01.02.2014*); налагодив **координацію між суб'єктами боротьби із тероризмом**, організував визначення відповідальних (*листи № 33/233 від 21.01.2014; № 51/5-40497 від 23.01.2014 тощо*); організував **матеріально-технічне забезпечення**, зокрема

забезпечення залучених підрозділів спецтехнікою, спецзасобами, автомобільною та інженерною технікою тощо (розпорядження НР. 3/22/1-177 від 24.01.2014; НР. 3/2/1-195 від 26.01.2014; НР. 3/12-212 від 28.01.2014; лист №1175/Пм від 23.01.2014); організував розроблення алгоритму дій щодо зупинки Київського метрополітену, відключення електро- та водопостачання, блокування ЗМІ тощо.

Зокрема, Янукович В.Ф. у період з 21.11.2013 по 18.02.2014, бажаючи залякати учасників мітингів, походів і демонстрацій, примусити відмовитися від організації масових заходів та участі в них, вирішив надати працівникам правоохоронних органів додаткові повноваження при охороні громадського порядку, зокрема **застосовувати водомети за будь-якої температури атмосферного повітря, в тому числі нижче 0 град. С**, та спеціальні засоби посиленої дії (виробництва російської федерації), які не були прийняті на озброєння правоохоронних органів України, а також приймати рішення відповідним керівникам органів внутрішніх справ про тимчасове обмеження руху транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

Для цього Янукович В.Ф. у період з 21.11.2013 по 18.02.2014, виступаючи організатором перевищення влади та службових повноважень працівниками правоохоронних органів і державних установ, діючи умисно, з метою перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, доручив членам очолюваної ним злочинної організації, зокрема Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю., його заступнику Ратушняку В.І. та іншим, ужити необхідних заходів, у тому числі незаконних і протиправних, для **постачання спеціальних засобів посиленої дії з території російської федерації та забезпечити прийняття органами виконавчої влади нормативно-правових актів**, що дозволять їх прийняття на озброєння правоохоронними органами і застосування стосовно мітингувальників.

Діючи на виконання незаконних вказівок Януковича В.Ф., у січні 2014 року, більш точна дата органом досудового розслідування не встановлена, Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю., перебуваючи в приміщенні Міністерства за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, діючи умисно, в особистих інтересах та інтересах керівника злочинної організації Януковича В.Ф., а також інших її учасників, перевищуючи свої службові повноваження, вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, порушуючи Закон України «Про міліцію» та інші нормативні акти, з метою перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, вирішив у незаконний спосіб озброїти підлегли підрозділи органів внутрішніх справ спеціальними засобами посиленої дії, які не були прийняті на озброєння правоохоронних органів України.

З цією метою Захарченко В.Ю., продовжуючи реалізовувати вищевказаний злочинний умисел, перевищуючи службові повноваження, за не встановлених слідством обставин, всупереч ст. 5 Угоди про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ російської федерації від 04.06.2009 (далі – Угода), без укладення угоди домовився із МВС російської федерації про постачання на користь

МВС України низки спеціальних засобів посиленої дії для подальшого їх використання під час незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій.

Тоді ж, у січні 2014 року, з метою реалізації злочинного наміру Януковича В.Ф. щодо перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій Захарченко В.Ю., перевищуючи свої службові повноваження, доручив заступникам Міністра внутрішніх справ України Лекарю С.І. (щодо якого обвинувальний акт перебуває на розгляді у суді), Ратушняку В.І., а також директору Департаменту матеріального забезпечення МВС України Зінову П.І. (щодо яких обвинувальний акт перебуває на розгляді у суді) всупереч зазначеній Угоді організувати постачання спеціальних засобів посиленої дії виробництва російської федерації для використання під час силового розгону мітингувальників у м. Києві та внесення Кабінетом Міністрів України змін до Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку в частині, що стосується можливості застосування поставлених із російської федерації спеціальних засобів.

У свою чергу Зінов П.І., діючи за вказівкою Захарченка В.Ю., за попередньою змовою з ним та іншими вищевказаними співучасниками, перебуваючи 21.01.2014 на території російської федерації, перевищуючи свої службові повноваження, достовірно знаючи, що Угода між МВС України та МВС російської федерації на поставку спеціальних засобів не укладалась, вказані спеціальні засоби не прийняті на озброєння МВС України і їх використання в Україні заборонено, забезпечив поставку, під особистим супроводом літаком цивільної авіації Ан-12, реєстраційний номер повітряного судна UR-САН, рейс номер UKL 4034, за маршрутом аеропорт «Чкаловський» російська федерація до аеропорту «Київ» (Жуляни), спеціальних засобів посиленої дії МВС російської федерації у кількості 6020 штук, а саме: виробу «Факел-С» (2013 р.в.) 1050 штук, виробу «Заря-2» (2013 р.в.) 480 штук, виробу «Пламя-М» (2013 р.в.) 480 штук, ручних димових гранат білого диму РДГ-2 (2009 р.в.) 2520 штук, ручних дратівливих гранат РГР (2009 р.в.) 495 штук, ручних дратівливих гранат підвищеної потужності та безпеки (2011 р.в.) 495 штук, ручних аерозольних гранат «Дрейф-2» (2013 р.в.) 500 штук.

На виконання незаконної вказівки Захарченка В.Ю., який діяв за згодою та з відома Януковича В.Ф., Лекарь С.І., будучи працівником правоохоронного органу, перевищуючи надані йому службові повноваження, діючи за попередньою змовою з іншими співучасниками, з метою незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, 21.01.2014 у не встановлений слідством час та у невстановленому місці підписав заяву № 1077 на адресу Київської міжрегіональної митниці Міністерства доходів та зборів України про можливість розміщення на відповідальне зберігання для митного оформлення на складах МВС України поставлених з території російської федерації спеціальних засобів, чим забезпечив укладення між Київською міжрегіональною митницею та Центральною базою ресурсного забезпечення МВС України договору № 298 відповідального зберігання від 21 січня 2014 року.

На підставі вказаного договору спеціальні засоби виробництва російської федерації поміщено до складів на території Центральної бази ресурсного забезпечення МВС України за адресою: м. Київ, вул. Святошинська, 27.

При цьому Захарченко Ю.В. протягом січня 2014 року, але не пізніше 21.01.2014 та 22.01.2014, з метою незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, діючи на виконання спільного злочинного плану та вказівок Януковича В.Ф., доручив члену злочинної організації Ратушняку В.І. організувати розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України **проектів змін до чинних нормативних актів, які б давали можливість працівникам міліції застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, отримані від МВС російської федерації; застосування водометів за будь-якої температури атмосферного повітря, в тому числі нижче 0 град. С, за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.**

У свою чергу, Ратушняк В.І., перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, діючи умисно та на виконання незаконних вказівок Януковича В.Ф. і Захарченка В.Ю., виконуючи відведену йому роль у злочинному плані, будучи працівником правоохоронного органу, протягом січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перевищуючи свої службові повноваження, достовірно знаючи, що повний перелік спеціальних засобів та правила їх застосування встановлюються Кабінетом Міністрів України, доручив у порушення ст. 14 Закону про міліцію підготовку проектів внесення змін до Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР № 49 від 27.02.1991, за відсутності висновків Міністерства охорони здоров'я України (органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я) та Генеральної прокуратури України, підлеглим працівникам Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України – начальнику Департаменту Крикуну О.О., начальнику відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Серединському А.П., головному інспектору відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Бабичу І.С. та іншим невстановленим працівникам МВС України.

В подальшому, впродовж січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, Серединський А.П. і Бабич І.С., будучи службовими особами, діючи умисно, у складі злочинної організації, продовжуючи реалізовувати спільні злочинні наміри та перевищуючи службові повноваження, достовірно знаючи перелік спеціальних засобів, які перебувають на озброєнні правоохоронних органів України, за вказівкою заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І. розробили проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 12 Правил застосування

спеціальних засобів при охороні громадського порядку», згідно з якою передбачалося внести до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 49 (ЗП УРСР, 1991 р., № 3, ст. 18; Офіційний вісник України, 1997 р, число 32, с. 4; 2001 р., № 47, ст. 2089), такі зміни: 1) абзац сьомий підпункту «б» після слова і цифри «Сирень-3» доповнити словом і цифрою «Дрейф-2»; 2) у підпункті «в»: абзац третій після слова «Заря» доповнити словами і цифрою «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М»; доповнити підпункт абзацом такого змісту: «ручна димова граната»; 2. Міністерству внутрішніх справ привести свої нормативні-правові акти у відповідність з цією постановою, а також проекти постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження **Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян**» та «Про внесення змін до пункту 16 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку».

Вказаними змінами надавалась можливість працівникам МВС України застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, незаконно отримані від МВС російської федерації та які не пройшли встановлену законом процедуру випробувань, не отримали висновків центрального органу у сфері охорони здоров'я України щодо можливості їх використання та не були прийняті на оснащення та озброєння органів МВС України, а також використовувати водомети без обмежень за температурою їх застосування та за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

Надалі Бабич І.С., перебуваючи у вказаному місці 21.01.2014, продовжуючи реалізовувати спільні злочинні наміри, підготував листи за підписом Ратушняка І.В. № 977/Рт, № 978/Рт, № 979/Рт, якими цього ж дня проекти постанов Кабінету Міністрів України скерував до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України, Міністерства доходів і зборів України листами, Генеральної прокуратури України, **Служби безпеки України**, Управління державної охорони України; до Державної пенітенціарної служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України для проведення правових експертиз та відповідного погодження.

При цьому висновки Міністерства охорони здоров'я України та Генеральної прокуратури України за результатами розгляду цих листів отримані не були.

Далі, упродовж січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, Серединський А.П. і Бабич І.С., будучи службовими особами, діючи умисно, у складі злочинної організації продовжуючи реалізовувати спільні злочинні наміри організованої групи, та перевищуючи свої службові повноваження, передали заступнику Міністра внутрішніх справ України Ратушняку В.І. раніше підготовлений проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 12 Правил

застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку», згідно з якою передбачалося внести до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 49 (ЗП УРСР, 1991 р., № 3, ст. 18; Офіційний вісник України, 1997 р, число 32, с. 4; 2001 р., № 47, ст. 2089), такі зміни: 1) абзац сьомий підпункту «б» після слова і цифри «Сирень-3» доповнити словом і цифрою «Дрейф-2»; 2) у підпункті «в»: абзац третій після слова «Заря» доповнити словами і цифрою «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М»; доповнити підпункт абзацом такого змісту: «ручна димова граната»; 2. Міністерству внутрішніх справ привести власні нормативні-правові акти у відповідність з цією постановою, а також проекти постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження **Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян**» та «Про внесення змін до пункту 16 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку».

Упродовж січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, заступник Міністра внутрішніх справ України Ратушняк В.І., діючи умисно, у складі злочинної організації, продовжуючи спільні злочинні дії спрямовані на незаконне перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій шляхом застосування до мітингувальників спеціальних засобів виробництва російської федерації, передав Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю. розроблені його підлеглими працівниками Серединським А.П. і Бабичем І.С. проекти постанов Кабінету Міністрів України, які б надавали можливість працівникам міліції застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, отримані з МВС російської федерації, використовувати водомети за будь-якої температури повітря, а також обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремих ділянках місцевості та об'єктах.

У свою чергу Захарченко В.Ю., протягом січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у службовому кабінеті Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, діючи умисно, у складі злочинної організації, продовжуючи спільні злочинні дії, достовірно знаючи, що Угода між МВС України та МВС російської федерації на поставку спеціальних засобів не укладалась, а такі спеціальні засоби не прийняті на озброєння МВС України, перевищуючи свої службові повноваження, передав заступнику Міністра внутрішніх справ України Лекарю С.І. проекти постанов Кабінету Міністрів України щодо змін до чинних нормативних актів, розроблені Серединським А.П. і Бабичем І.С., які давали можливість працівникам МВС України застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, отримані з МВС російської федерації, а також використовувати водомети без обмежень за температурою їх застосування та за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти, та дав Лекарю С.І. вказівку взяти участь у засіданні Кабінету Міністрів України, запланованому на 22 січня 2014 року, для

внесення змін до нормативно-правових актів у сфері охорони громадського порядку.

Разом із цим Лекарь С.І., будучи працівником правоохоронного органу, усвідомлюючи протиправність підготовленого проекту змін до нормативно-правових актів у сфері охорони громадського порядку (перелік спеціальних засобів не був погоджений висновками Міністерства охорони здоров'я України та Генеральної прокуратури України), за вказівкою Захарченка В.Ю. 22.01.2014 особисто вніс проекти постанови Уряду на розгляд Кабінету Міністрів України безпосередньо під час засідання цього органу, **умисно не повідомивши членів Уряду про його завідому незаконність.**

Після цього Прем'єр-міністр Азаров М.Я., який головував на засіданні Кабінету Міністрів України, перевищуючи свої службові повноваження, діючи з грубим порушенням процедури, встановленої ч. ч. 1–3, 6 статті 51 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» (у редакції Закону від 07.10.2010 № 2591-VI), Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 950 від 18.07.2007, вніс на розгляд Уряду проекти цих постанов, незважаючи на відсутність погодження та висновків відповідних відомств, зокрема Міністерства охорони здоров'я України, як центрального органу виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, і Генеральної прокуратури України.

Цього ж дня Азаров М.Я. забезпечив прийняття Кабінетом Міністрів України цих постанов.

Так, постановою Уряду від 22.01.2014 № 13 до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку внесено зміни **про можливість застосування спецзасобів** ручної газової гранати «Дрейф-2» та світлошумових гранат «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М» та ручних димових гранат, які в порушення чинного законодавства не пройшли експертизи на предмет можливості та порядку їх застосування до людей, тобто за відсутності погодження Міністерства охорони здоров'я України – центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Постановами Уряду від 22.01.2014 № 14 дозволялося **застосовувати водомети за будь-якої температури атмосферного повітря, в тому числі нижче 0 град. С**, а постанова від 22.01.2021 № 12 дозволяла за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступ громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

При цьому за ініціативою Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. та його заступника Ратушняка В.І. Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 27.01.2014 № 18, якою внесено зміни до пункту 2 Порядку проведення додаткових заходів безпеки громадян, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2014 № 12, якими визначено, що додаткові заходи захисту безпеки громадян можуть проводитися на територіях та вулицях, де проходять вуличні збори і демонстрації громадян, зокрема: вулиці Грушевського від повороту на Маріїнський парк до провулку Кріпосного, провулки Кріпосний і Виноградний до перехрестя з вулицею П. Орлика, вулиця П. Орлика від провулку Виноградного до провулку

К. Гордієнка, вулиця Академіка Богомольця до перехрестя з вулицею Шовковичною, вулиця Ольгинська від вулиці Городецького до вулиці Інститутської, проїзд від вулиці Інститутської до провулку Музейного, вулиця Грушевського від провулку Музейного до Петрівської алеї та інші.

Тобто такі зміни залишали питання наявності інформації про можливі порушення громадського порядку та загрози екстремістських дій на розсуд органів внутрішніх справ, що дає їм необмежені дискреційні повноваження на власний розсуд обмежувати рух транспортних засобів на вулицях, дорогах, об'єктах (територіях), а також доступ громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти. Ураховуючи викладене, такі зміни не відповідали Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини, оскільки після прийняття Урядом постанов від 22.01.2014 № № 12, 13, 14 вони без підпису Азарова М.Я. та на виконання його усної вказівки були опубліковані у газеті «Урядовий кур'єр», у зв'язку із чим набрали чинності.

У подальшому рішеннями Окружного адміністративного суду міста Києва від 02.04.2014 та 07.04.2014 постанови Уряду від 22.01.2014 №№ 12, 13, 14 визнані незаконними, нечинними та скасовані. При цьому постанова Уряду від 27.01.2014 № 18 скасована постановою Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 191.

Крім того, Зінов П.І., продовжуючи спільні злочинні дії, достовірно знаючи, що Угода між МВС України та МВС російської федерації на поставку спеціальних засобів не укладалась, указані спеціальні засоби не прийняті на озброєння МВС України, перевищуючи свої службові повноваження, забезпечив поставку 24.01.2014 літаком цивільної авіації Ан-12, реєстраційний номер повітряного судна UR-САН, рейс номер UKL 4063, за маршрутом аеропорт «Чкаловський» російська федерація до аеропорту «Гостомель» Україна таких спеціальних засобів посиленої дії виробництва російської федерації в кількості 7386 штук, а саме: виробу «Факел-С» (2013 р.в.) 450 штук, виробу «Заря-2» (2013 р.в.) 560 штук, виробу «Пламя-М» (2013 р.в.) 560 штук, виробу «Пламя-М» (2013 р.в.) 460 штук, ручних димових гранат білого диму РДГ-26 (2009 р.в.) 4020 штук, 40 мм постріл акустичної та світлозвукової дії (2010 р.в.) 216 штук, ручних гранат подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа» (2011 р.в.) 600 штук, ручних аерозольних гранат «Дрейф-2» (2013 р.в.) 500 штук.

На підставі раніше укладеного договору відповідального зберігання № 298 від 21.01.2014 між Київською міжрегіональною митницею та Центральною базою ресурсного забезпечення МВС України вказані спеціальні засоби, згідно з додатком № 2 до договору, також були поміщені до складів на території Центральної бази ресурсного забезпечення МВС України за адресою: м. Київ, вул. Святошинська, 27.

У подальшому Ратушняк В.І., у не встановлений слідством час 24.01.2014, будучи службовою особою, перевищуючи службові повноваження, діючи з метою незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій шляхом застосування до мітингувальників спеціальних засобів посиленої дії виробництва російської федерації, достовірно знаючи, що відповідно до вимог п. 3 постанови Кабінету Міністрів України

№ 1807 від 20.11.2003 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення», для розмитнення товарів зазначеної категорії суб'єкт поставки зобов'язаний надати митним органам дозвіл Державної служби експортного контролю України на їх імпорт, власноручно підписав заяви № 3, № 4 до вказаної служби про надання дозволу на імпорт ввезених із російської федерації спеціальних засобів.

Того ж дня Захарченко В.Ю., будучи службовою особою, перевищуючи службові повноваження, реалізуючи спільні злочинні наміри, достовірно знаючи, що відповідно до вимог вищезазначеної постанови Кабінету Міністрів України для розмитнення товарів зазначеної категорії суб'єкт поставки зобов'язаний надати митним органам дозвіл на їх імпорт, власноручно підписав та скерував лист № 1302/Зр до Державної служби експортного контролю України про надання дозволу на імпорт ввезених із російської федерації спеціальних засобів.

На підставі зазначених підписаних Захарченком В.Ю. і Ратушняком В.І. листа і заяви, 24.01.2014 МВС України надано дозвіл на імпорт указаних товарів, які поряд з іншими документами надані митним органам і стали підставою для їх розмитнення та сплати митних платежів.

Одразу після цього 24.01.2014 перший заступник начальника Департаменту громадської безпеки МВС України Поготов С.М., виконуючи свої функції у реалізації злочинного плану щодо незаконного перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій шляхом силового розгону його учасників правоохоронними органами, діючи умисно, у складі злочинної організації, перевищуючи владу та службові повноваження, достовірно знаючи, що отримані спеціальні засоби російського виробництва не прийняті на озброєння МВС України, у зв'язку з чим не можуть застосовуватися працівниками правоохоронних органів, особисто підписав такі документи: рапорт від імені начальника ДГБ МВС України Крикуна О.О. від 24.01.2014 за вхідним № 1877 від 25.01.2014, адресований заступнику МВС України Ратушняку В.І., щодо необхідності придбання для потреб підрозділів міліції громадської безпеки **спеціальних засобів**: виробу «Заря-2» – 3000 одиниць, виробу «Пламя-М» – 3000 одиниць, виробу «Дрейф-2» – 3000 одиниць, виробу АСЗ-40 «Свирель» – 3000 одиниць, виробу «Факел-С» – 3000 одиниць, виробу РДГ-26 – 3000 одиниць, виробу «Дрофа» – 3000 одиниць; рапорт від імені начальника ДГБ МВС України Крикуна О.О. від 24.01.2014 за вхідним № 1875 від 25.01.2014, адресований заступнику МВС України Ратушняку В.І., щодо виділення МОП «Беркут» ГУМВС України в м. Києві спеціальних засобів: «Дрейф-2» – 200 од., «Факел-С» – 550 од., та «Заря-2» – 180 од.

Надалі до вказаного рапорту заступником МВС України Ратушняком В.І. вчинено резолюцію: «Зінову П.І. Забезпечити виконання».

У подальшому Зіновим П.І. на підставі рапортів Поготов С.М. підготовлено розподіл вищевказаних спеціальних засобів № 25/1/7-343 від 24.01.2014 про їх видачу до ГУМВС України в м. Києві, який затвердив заступник Міністра внутрішніх справ України Ратушняк В.І.

Крім того, 18.02.2014 начальник ДГБ МВС України Крикун О.О. особисто підписав підготовлений Серединським А.П. **рапорт № 10/2-1318 від 18.02.2014**, адресований заступнику МВС України Ратушняку В.І., щодо виділення для потреб ГУМВС в місті Києві **спеціальних засобів**: «Заря-2» – 735 одиниць; «Пламя-М» – 1515 одиниць; «Факел-С» – 995 одиниць; «Дрейф-2» – 998 одиниць; ручна димова граната – 1000 одиниць.

Надалі 18.02.2014 заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І. затверджено розподіл за № 25/1/7-918, згідно з яким для забезпечення ГУМВС України в м. Києві виділено спеціальні засоби: «Заря-2» – 735 одиниць, «Пламя-М» – 1515 одиниць, «Факел-С» – 995 одиниць, «Дрейф-2» – 998 одиниць, ручна димова граната – 1000 одиниць, на виконання якого за **видатковою накладною № 2/72 від 18.02.2014** з Центральної бази ресурсного забезпечення МВС України до ГУМВС в м. Києві відпущено спеціальні засоби згідно з переліком, загальною кількістю **5243** одиниці.

Зазначеними діями Ратушняк В.І. спільно із Крикуном О.О., Зіновим П.І., Серединським А.П., Поготовим С.М. та іншими співробітниками МВС України **забезпечили видачу вищевказаних спеціальних засобів підрозділам органів внутрішніх справ та створили передумови для подальшого їх застосування** працівниками правоохоронних органів до мітингувальників 18.02.2014 та 19.02.2014 у центральній частині міста Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях) під час силового витіснення учасників мирної акції протесту.

Окрім цього, у період з 07.12.2013 по 20.02.2014 Міністр оборони України **Лебедєв П.В.**, діючи умисно, з метою реалізації спільного з керівником злочинної організації Януковичем В.Ф. та іншими її учасниками злочинного плану щодо незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій **організував виділення спеціальної техніки та обладнання для обмеження права вільного пересування вулицями центральної частини м. Києва** 91-ї одиниці вантажної автомобільної техніки (КАМАЗи – 21 одиниця, ЗІЛи – 45 одиниць, КРАЗи – 8 одиниць, УРАЛи – 11 одиниць, МАЗи – 3 одиниці, ГАЗ-66 – 1 одиниця, БАТ-2 (бульдозер на артилерійському тягачі) – 2 одиниці), три прожектори АНП-90 на базі автомобілів ЗІЛ-130, одну станцію озвучення на базі автомобіля КАМАЗ-4310 та військовослужбовців Збройних Сил України з 36 військових частин.

У свою чергу, Федчук П.М., реалізуючи спільний злочинний план Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Мазана В.Б. та інших учасників злочинної організації, у період часу з 16.02.2014 по 17.02.2014 у не встановленому досудовим розслідуванням місці дав указівку командирі ПМОП «Беркут», підпорядкованому ГУМВС України в місті Києві, Кусюку С.М. **завезти до центральної частини міста Києва набой 12 калібру, споряджені свинцевою картечтю**, які не перебували на балансі МВС України та були закуплені за не встановлених досудовим розслідуванням обставин, з метою подальшого озброєння вказаними набоями окремих працівників спецпідрозділів МОП «Беркут» МВС України для їх використання шляхом спорядження цих набойів до помпових рушниць «Форт 500А» та «Форт 500М1» для заподіяння

мітингувальникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

На виконання вказаного явно злочинного наказу Федчука П.М. командир ПМОП «Беркут» Кусюк С.М., діючи за попередньою змовою з іншими учасниками злочинної організації – Януковичем В.Ф., Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Мазаном В.Б., Федчуком П.М. та іншими залученими до вчинення злочинів особами, організував 17.02.2014 у денний час доби доставку невстановленими автотранспортними засобами разом із патронами травматичної дії 12-го калібру «Терен-12П», «Терен-12К» набоїв 12 калібру, споряджених свинцевою картечю, до вулиці Михайла Грушевського у місті Києві, на територію проведення акцій протесту, з метою подальшого їх використання для розгону та залякування учасників заходів громадянського протесту.

Цього ж дня, у денний час доби, на вулиці Михайла Грушевського біля Маріїнського парку та приміщення Жовтневого палацу у місті Києві не встановленими досудовим розслідуванням особами на виконання вищезазначеного явно злочинного наказу проведено видачу патронів 12 калібру, споряджених свинцевою картечю, окремим співробітникам МОП «Беркут» ГУМВС України у Харківській області та іншим невстановленим співробітникам підрозділів МОП «Беркут».

Отримавши набої 12 калібру, споряджені свинцевою картечю, вказані працівники міліції стали їх зберігати в себе до подальших розпоряджень керівництва, усвідомлюючи, що зможуть використати ці набої шляхом зарядження помпових рушниць «Форт 500А» та «Форт 500М1» та здійснення пострілів у мітингувальників і заподіяння, як наслідок, різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

У подальшому 18.02.2014 учасниками масових заходів (зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій) **організовано вуличний похід громадян** з майдану Незалежності вулицями центральної частини м. Києва (Інститутська, Грушевського, Шовковична, Садова, Кріпосний провулок) до будівлі Верховної Ради України (вул. Грушевського, 5) для проведення мітингу з метою публічного висловлення підтримки (солідарності) голосуванню народними депутатами України в парламенті за повернення до Конституції 2004 року, що передбачала обмеження повноважень Президента України.

При цьому про проведення вказаного заходу учасниками зібрань громадян було повідомлено завчасно – 16.02.2014 зі сцени на Майдані Незалежності, а також розповсюджено у засобах масової інформації.

Будучи обізнаним про такі масові заходи та місця їх проведення, сприймаючи їх як загрозу обмеження своєї влади та повноважень, Президент України Янукович В.Ф., **не пізніше 18.02.2014, вирішив здійснити розгін їх учасників силами правоохоронних органів.**

При цьому Янукович В.Ф., маючи намір перешкодити зібранням громадян та залякати їх учасників, примусити до відмови від подальшої організації та участі у таких заходах, вирішив організувати розгін вказаного вуличного походу

та мітингу з особливою жорстокістю шляхом заподіяння їх учасникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

Для цього Янукович В.Ф., діючи як керівник злочинної організації, у порушення вимог статей 3, 34, 68 Конституції України віддав вказівку Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю., Голові Служби безпеки України Якименку О.Г. та Міністру оборони України Лебедєву П.В. здійснити 18.02.2014 силами очолюваних ними правоохоронних органів із залученням сил та засобів Збройних Сил України, у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, силовий розгін учасників громадського протесту та повне звільнення від мітингувальників центральної частини міста Києва, у тому числі будівель, які ними використовувались.

За розробленим Якименком О.Г., Захарченком В.Ю. та Лебедєвим П.В. злочинним планом, узгодженим з керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., 18.02.2014 **передбачалося силове звільнення від мітингувальників спочатку території урядового кварталу**, а саме вулиць Інститутської та Михайла Грушевського в районі Маріїнського парку, а **надалі – Майдану Незалежності і прилеглих вулиць**, у тому числі будівлі Федерації профспілок України де розташовувався штаб національного спротиву, та передбачалось застосування до учасників зібрань громадян, у разі здійснення ними спротиву, надмірного фізичного насильства, спеціальних засобів у вигляді помпових рушниць, споряджених патронами із зарядами свинцевого дроби, а також світлошумових гранат з метою їх залякування та заподіяння тілесних ушкоджень.

Водночас Голова Служби безпеки України Якименко О.Г., Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю., Міністр оборони України Лебедєв П.В. та інші невстановлені особи для реалізації спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану щодо повного припинення масових зібрань людей у м. Києві, з метою залякування населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про відмову в організації масових заходів протесту та участі в них у центральній частині м. Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) та в інших населених пунктах України, вирішили використати повноваження правоохоронних органів на застосування сили і зброї, яке надає законодавство для протидії тероризму, не маючи для цього законних підстав.

Якименко О.Г. та Захарченко В.Ю., продовжуючи реалізацію спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану, спрямованого на припинення зібрань громадян у центральній частині м. Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях) силами та засобами ввірених їм правоохоронних відомств, вирішили в порушення вимог статей 5, 7, 10, 11, 12 Закону України «Про боротьбу із тероризмом» створити штучні підстави для проведення антитерористичної операції.

Так, Захарченко В.Ю. для виконання протиправної вказівки Януковича В.Ф. щодо силового розгону учасників масових заходів шляхом

заподіяння її учасникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб, який відбувався 18.02.2014 у центральній частині м. Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях), залучив інших учасників злочинної організації – заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І., командувача внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України Шуляка С.М., тимчасово виконувача обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві Мазана В.Б., заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, Кусюка С.М., а також командирів приданих сил із числа підрозділів міліції громадської безпеки, відряджених з інших регіонів України.

За розробленим Захарченком В.Ю. злочинним планом, узгодженим з керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., мітингувальники на майдані Незалежності в місті Києві у визначений час мали бути витіснені за межі майдану Незалежності працівниками правоохоронних органів із застосуванням фізичної сили та спеціальних засобів, таких, як помпові рушниці «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранат сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукових гранат «Терен-7» і «Терен-7м» та недозволених до використання на території України спеціальних засобів виробництва російської федерації, а саме: світлошумових гранат «Факел-С», «Заря-2», «Пламя», ручних гранат подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручних аерозольних гранат «Дрейф-2», ручних дратівливих грант РГР, ручних дратівливих гранат підвищеної потужності та безпеки, ручних димових гранат, які були видані впродовж лютого 2014 року працівникам окремих спецпідрозділів МОП «Беркут» МВС України.

У свою чергу начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України **Шуляк С.М.**, перевищуючи владу та свої службові повноваження, діючи з метою реалізації єдиного з керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., злочинного плану, спрямованого на перешкоджання громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, діючи спільно з членами злочинної організації – Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І., виконувачем обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазаном В.Б., заступником начальника Головного управління – начальником міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуком П.М. та іншими залученими до вчинення злочинів працівниками правоохоронних органів, напередодні проведення громадянами у центральній частині міста Києва мітингу та вуличної ходи, 17.02.2014 перебуваючи у приміщенні Головного управління внутрішніх військ МВС України за адресою: м. Київ, вул. Народного Ополчення, 9а, **затвердив рішення**, яким виділив у **розпорядження керівництва ГУМВС України в м. Києві на період з 18.02.2014 по 19.02.2014 військовослужбовців військових частин управління**

Північного територіального командування та приданих сил військових частин управлінь Західного, Південного, Центрального, Східного та Кримського територіальних командувань **загальною кількістю 6136 військовослужбовців** екіпірованих засобами захисту та спецзасобами.

Крім того 18.02.2014, діючи на виконання доручення Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України Шуляк С.М. продовжуючи реалізовувати спільний із ним, Януковичем В.Ф. та іншими членами злочинної організації злочинний план **підписав телеграму №3/2/2-410** адресовану начальникам територіальних командувань та додатково виділив у розпорядження керівництва ГУМВС України в м. Києві військовослужбовців військових частин управлінь Центрального, Південного, Кримського, Східного та Західного територіальних командувань.

При цьому, начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ МВС України Шуляк С.М., для виконання протиправної вказівки Януковича В.Ф. щодо силового розгону учасників вуличного походу та керівництва з цією метою діями підлеглих військовослужбовців ВВ МВС України приблизно з 9 години 18.02.2014 перебував у центральній частині міста Києва (поблизу Майдану Незалежності, вулиць Інститутської та Михайла Грушевського).

Виконуючи відведені функції у реалізації спільного злочинного плану, тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазан В.Б., 18.02.2014 у період з 09 год 10 хв** (більш точний час слідством не встановлено), перебуваючи в приміщенні ГУМВС України в Київській області за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, будучи представником влади, до повноважень якого належить загальне керівництво ГУМВС України в місті Києві, діючи умисно, явно виходячи за межі наданої йому влади та службових повноважень, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до припинення акцій протесту на майдані Незалежності у місті Києві та звільнення площі Незалежності і прилеглих до неї територій у межах урядового кварталу від мітингувальників, **доручив** заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчуку П.М. безпосередньо на місці організувати силове звільнення території в межах урядового кварталу, а надалі майдану Незалежності та прилеглих вулиць від громадян, які там перебували, із залученням для цього співробітників ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, та підрозділів МОП «Беркут» з інших регіонів України, а також військовослужбовців окремих військових частин внутрішніх військ МВС України як приданих сил (далі – ВВ МВС України) для охорони громадського порядку шляхом заподіяння мітингувальникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.**

У свою чергу, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.,** будучи

представником влади, до повноважень якого входить координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, за попередньою змовою з Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., його заступником Ратушняком В.І., начальником Головного управління – командувачем внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України Шуляком С.М., тимчасово виконувачем обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазаном В.Б., у складі злочинної організації, явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, особисто та телефонним зв'язком погоджуючи свої злочинні дії з вищевказаними особами, почав реалізацію злочинного плану силового розгону учасників мітингу з майдану Незалежності та прилеглих територій у межах урядового кварталу, який полягав у тому, що військовослужбовці ВВ МВС України повинні оточити територію майдану Незалежності, тобто вишикуватися вздовж вулиць Інститутської, Михайла Грушевського та Хрещатик, а озброєні спеціальними засобами «ПР-73», «Тонфа», деякі помповими рушницями «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранатами сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвуковими гранатами «Терен-7» і «Терен-7м», світлошумовими гранатами «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручними гранатами подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручними аерозольними гранатами «Дрейф-2», ручними дратівливими гранатами РГР, ручними дратівливими гранатами підвищеної потужності та безпеки, ручними димовими гранатами співробітники спецпідрозділів «Беркут» МВС України – здійснити наступ на учасників мітингу з метою силової зачистки території майдану Незалежності та прилеглих до нього вулиць Інститутської, Михайла Грушевського, Кріпосного провулку та інших, які входили в урядовий квартал.

Так, 18.02.2014, у період часу приблизно з 10 години до 12 години, більш точний час слідством не встановлено, перебуваючи на вулиці Шовковичній у місті Києві, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчук П.М., будучи представником влади, до повноважень якого входить координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, ігноруючи вимоги Конституції України та інших нормативно-правових актів, якими регламентований порядок проведення зборів, мітингів і демонстрацій, діючи умисно, за попередньою змовою з іншими учасниками злочинної організації Януковичем В.Ф., Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Шуляком С.М., Мазаном В.Б. та іншими залученими до вчинення злочинів особами, віддав явно злочинний наказ заступнику начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Спаських Ю.В.** на здійснення силового розгону учасників мітингів, зборів та демонстрацій, які перебували на вулицях Інститутській, Шовковичній та Кріпосному провулку в місті Києві, силами спецпідрозділів БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області на чолі з командиром Лукашем В.С. та БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області на чолі

з командиром Пацеляком Р.Я. у максимально жорстокий спосіб із застосуванням надмірного фізичного насильства, зброї та спеціальних засобів посиленої дії.

У свою чергу, командири зазначених підрозділів **Пацеляк Р.Я.** і **Лукаш В.С.** погодилися організувати незаконне силове звільнення співробітниками підпорядкованих їм підрозділів вулиць Інститутської, Шовковичної та Кріпосного провулку в місті Києві від учасників акцій протесту, які там перебували у вказаний час, про що віддали накази про силове відтиснення громадян з указаних вулиць, із застосуванням в особливо жорстокий спосіб надмірного фізичного насильства, зброї та спеціальних засобів посиленої дії, в тому числі гумових палиць, помпових рушниць «Форт-500А», гранат сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6».

Крім того, 18.02.2014, у період часу приблизно з 10 години до 12 години, не встановлені в ході досудового розслідування працівники УГБ ГУМВС України в місті Києві, перебуваючи на вулиці Михайла Грушевського у місті Києві в районі Маріїнського парку, на виконання злочинного плану Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю. та інших учасників злочинної організації щодо перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій передали явно злочинний наказ Федчука П.М. співробітникам спецпідрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в АР Крим та інших регіонів України, військовослужбовцям окремих військових частин ВВ МВС України здійснити у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, силовій розгін мітингувальників, які перебували на території вулиці Михайла Грушевського та Маріїнського парку в місті Києві, шляхом їх жорстокого побиття із застосуванням зброї, фізичного насильства, спеціальних засобів, інших засобів, пристосованих для нанесення тілесних ушкоджень та заподіяння смерті.

Виконуючи явно злочинний наказ заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., заступника начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Спаських Ю.В., командирів підрозділів Лукаша В.С., Пацеляка Р.Я. та інших невідомих осіб, працівники підрозділів БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській, Львівській областях та інших регіонів України вирушили з вулиці Михайла Грушевського в районі Маріїнського парку до вулиці Інститутської через вулицю Шовковичну.

У подальшому, у період часу приблизно з 11 год до 12 год 18.02.2014, Федчук П.М. і Спаських Ю.В., перебуваючи поруч із будівлею Верховної Ради України по вулиці Шовковичній, координуючи на місці дії командирів БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Лукаша В.С. та БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області Пацеляка Р.Я., а також інших невідомих у ході досудового слідства працівників правоохоронних органів, віддали команду розпочати рух колони працівників міліції по проїжджій частині вулиці Інститутської у напрямку Кловського узвозу в місті Києві з метою блокування проходу вулицями Інститутською, Садовою та Шовковичною, а

також Кріпосним провулком та Маріїнським парком у місті Києві під час руху учасників мітингів та демонстрацій до будівлі Верховної Ради України.

На виконання незаконного наказу Федчука П.М., який був доведений ним Спаських Ю.В., командири підрозділів БМОП «Беркут» у Харківській та Львівській областях Лукаш В.С., Шаповалов В.В., Пацеляк Р.Я., а також інші не встановлені в ході досудового слідства працівники правоохоронних органів, перебуваючи на вулиці Інститутській у місті Києві, у період часу приблизно з 12 години до 15 години 18.02.2014, рухаючись проїжджою частиною по вулиці Інститутській у напрямку до Кловського узвозу в місті Києві, а працівники підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в АР Крим та інших регіонів України, військовослужбовці окремих військових частин ВВ МВС України, які діяли, у тому числі, на виконання незаконних вказівок начальника Головного управління – командувача внутрішніх військ МВС України Шуляка С.М., разом із залученими озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, які перебували на вулиці Михайла Грушевського та Маріїнського парку в місті Києві, у зазначений період часу, рухаючись проїжджою частиною по вулиці Михайла Грушевського та уздовж Маріїнського парку з боку Верховної Ради України, тобто у складі двох груп, діючи з метою залякування населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про відмову в організації масових заходів протесту та участі в них у центральній частині м. Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) та в інших населених пунктах України, без попередження про намір застосування фізичної сили та спеціальних засобів та не маючи законних підстав для цього, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», у порушення Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27.02.1991 № 49, вимог пункту 201 Статуту патрульно-постової служби міліції України, затвердженого наказом МВС України від 28.07.1994 № 404, явно виходячи за межі наданих їм при охороні громадського порядку прав і повноважень, здійснили силове відтиснення мітингувальників та при цьому застосували грубу фізичну силу і спеціальні засоби, а саме: гумові палиці «ПР-73», помпові рушниці «Форт-500А», «Форт 500М1», споряджені патронами травматичної дії 12-го калібру «Терен-12П», «Терен-12К», у тому числі деякі набоями 12 калібру свинцевої картечі, а також світлошумові гранати «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручні гранати подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручні аерозольні гранати «Дрейф-2», ручні дратівливі гранати РГР, ручні дратівливі гранати підвищеної потужності та безпеки, ручні димові гранати виробництва російської федерації.

При цьому Шаповалов В.В., Лукаш В.С. і Спаських Ю.В., будучи обізнаними про наявність в окремих працівників БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській та Львівській областях набойів, споряджених свинцевою картечю, чітко усвідомлювали, що їх використання прямо заборонено законом, створює небезпеку для життя та здоров'я людини і призведе до умисних вбивств та спричинення вогнепальних поранень людей.

Так, окремі співробітники спецпідрозділів МОП «Беркут» МВС України, а саме: міліціонер відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 1 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Белов О.Ю., міліціонер відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Гончаренко В.А., психолог групи кадрового забезпечення БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Бондаренко С.В. та інші невстановлені працівники зазначених підрозділів, діючи на виконання явно злочинного наказу керівників МВС України – Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника Ратушняка В.І., керівництва ГУМВС України у місті Києві – тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., його заступника – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчук П.М., який був доведений до них через Спасських Ю.В., Лукаша В.С. та Шаповалова В.В., 18.02.2014 у період часу приблизно з 12 години 00 хвилин до 15 години (більш точний час слідством не встановлено), перебуваючи на тротуарній частині вулиці Інститутської неподалік фасадної частини будинку № 24/7 на відстані близько 20–40 метрів від натовпу мітингувальників, які перебували на проїжджій частині перехрестя вулиці Інститутської та Кріпосного провулку, будучи озброєними помповими рушницями «Форт-500», «Форт-500А» та «Форт-500М1», зарядженими патронами зі свинцевою картечкою 12 калібру та патронами «Герен 12К» та «Герен 12П», усвідомлюючи злочинний характер своїх дій та їх наслідки у вигляді спричинення тілесних ушкоджень, вбивства двох і більше осіб із числа мітингувальників, їх небезпечність для життя багатьох людей, маючи умисел на позбавлення життя двох і більше осіб із числа учасників мітингу, без попередження, діючи умисно, навівши в напрямку мітингувальників вищевказані помпові рушниці, здійснювали невибірково постріли з різної дистанції по натовпу мітингувальників.

Будучи свідками застосування проти учасників мітингів, зборів та демонстрацій помпових рушниць «Форт-500», «Форт-500А» та «Форт-500М1», заряджених патронами зі свинцевою картечкою 12 калібру та патронами «Герен 12К» та «Герен 12П» Гончаренком В.А., Беловим О.Ю., Бондаренком С.В. та іншими невстановленими особами з числа працівників правоохоронних органів, учинених на виконання злочинного наказу Федчука П.М., доведеного до їх відома Спасських Ю.В., а також будучи свідками вбивства 4–х осіб, спричинення учасникам мітингів, зборів та демонстрацій вогнепальних поранень, а також надмірного та грубого застосування щодо останніх фізичної сили, учасники мітингів, зборів та демонстрацій почали залишати Кріпосний провулок у бік вулиці Михайла Грушевського, станції метро «Арсенальна» та Маріїнського парку.

Унаслідок злочинних дій працівників правоохоронних органів, учинених на виконання явно злочинного наказу керівників МВС України – Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника Ратушняка В.І., командувача ВВ МВС України Шуляка С.М. та керівництва ГУМВС України в місті Києві – тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., його заступника – начальника міліції громадської

безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М. та інших невстановлених керівників підрозділів правоохоронних органів, у **період часу приблизно з 10 години до 16 години 18.02.2014** співробітниками БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській, Львівській областях, АР Крим та іншими підрозділами МОП «Беркут» МВС України, військовослужбовцями окремих військових частин ВВ МВС України разом із залученими озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, незаконно здійснено силовий розгін учасників зборів громадян, які перебували на вулицях Шовковичній, Садовій, Інститутській, Михайла Грушевського, Кріпосному провулку, Липській, Ольгинській, Банковій, Європейській площі та Маріїнському парку в місті Києві, у результаті чого у ході протиправного та надмірного застосування фізичної сили, спеціальних засобів та прихованого застосування боєприпасів (набоїв) для вогнепальної зброї **заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді смерті 4 осіб, замахів на умисне вбивство 10 осіб, спричинення тяжких тілесних ушкоджень 24 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 99 особам, легких тілесних ушкоджень 250 особам, а також вчинення насильницьких дій, які завдали фізичного болю та не спричинили тілесних ушкоджень 2 особам.**

З метою зупинення протистоянь між підрозділами правоохоронних органів та мітингувальниками біля Верховної Ради України, прилеглих вулиць та у Маріїнському парку, за результатами домовленостей лідерів фракцій у кабінеті Голови Парламенту Рибака В.В. **18.02.2014 у період часу приблизно з 15 до 16 години** в приміщенні Адміністрації Президента України за адресою: місто Київ, вулиці Банкова, 11, **відбулася зустріч та проведені перемовини Президента України Януковича В.Ф.** та представника мітингувальників **Турчинова О.В., за результатами якої прийнято рішення про зупинення силових дій** підрозділів правоохоронних органів, з одного боку, та повернення всіх учасників вуличного походу та демонстрації на майдан Незалежності – з іншого.

Проте Президент України Янукович В.Ф. жодних заходів щодо припинення силового протистояння та відведення підрозділів правоохоронних органів не вжив, а навпаки, дав вказівки Голові Служби безпеки України Якименку О.Г., Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю., Міністру оборони України Лебедєву П.В. та іншим залученим особам щодо **продовження реалізації спільного плану на перешкоджання** зібранням, мітингам, вуличним походам і демонстраціям у центральній частині міста Києва, а саме: повне звільнення майдану Незалежності та прилеглих вулиць від учасників зібрань громадян у визначений спільним планом спосіб.

Продовжуючи свою злочинну діяльність, Президент України Янукович В.Ф., діючи спільно та узгоджено з членами злочинної організації – Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., Міністром оборони України Лебедєвим П.В. та іншими невстановленими особами для реалізації їх спільного злочинного плану щодо повного припинення зібрань, мітингів, вуличних походів і демонстрацій у центральній частині міста Києва, **вирішив використати повноваження**

правоохоронних органів на застосування сил і засобів, у тому числі вогнепальної зброї, які надає законодавство для протидії тероризму, не маючи для цього жодних законних підстав.

При цьому **Якименко О.Г., Захарченко В.Ю. і Лебедєв П.В.,** продовжуючи реалізацію спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану, спрямованого на припинення зібрань громадян у центральній частині м. Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях) силами та засобами ввірених їм відомств, усвідомлюючи, що спровоковані правоохоронцями зіткнення під час проведення вуличного походу та мітингу біля Верховної Ради України вже призвели до заподіяння смерті 4 особам, замахів на умисне вбивство 10 осіб та отримання мітингувальниками різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, зокрема 24 особам заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, 99 – середньої тяжкості тілесні ушкодження, 250 – легкі тілесні ушкодження та 2 особам завдано насильницьких дій, які спричинили фізичний біль, **вирішили** в порушення вимог статей 5, 7, 10, 11, 12 Закону України «Про боротьбу із тероризмом» **створити штучні підстави та організувати незаконне проведення антитерористичної операції.**

Усвідомлюючи вимоги законодавства та відсутність жодних законних підстав для організації і проведення антитерористичної операції і загалом на перешкоджання проведенню в центрі міста Києва зібрань, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, Голова Служби безпеки України Якименко О.Г., Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю. та Міністр оборони України Лебедєв П.В. на виконання злочинного плану Януковича В.Ф. стали вчиняти скоординовані дії, спрямовані на розгін під виглядом антитерористичної операції учасників мітингу, що відбувався у місті Києві на Майдані Незалежності.

Реалізуючи отриману від Януковича В.Ф. вказівку, Голова Служби безпеки України Якименко О.Г. 18.02.2014, перебуваючи у приміщенні Служби за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 33, перевищуючи свої службові повноваження, діючи за вказівкою та в інтересах Януковича В.Ф., у складі злочинної організації, умисно вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, усупереч вимогам Закону України «Про Службу безпеки України» **шляхом надання злочинного наказу доручив своєму першому заступнику – керівнику Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцькому В.В. та начальнику ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголеву О.Ю., які також були учасниками злочинної організації, та іншим не встановленим слідством співробітникам Служби безпеки України, використовуючи сили та засоби суб'єкті в боротьбі з тероризмом, у тому числі центру спеціальних операцій боротьби з тероризмом, захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів Служби безпеки України (далі – ЦСО «А» СБУ), здійснити силовий розгін мітингувальників на майдані Незалежності в місті Києві, що й здійснювалось співробітниками залучених підрозділів 18.02.2014 та 19.02.2014.**

У свою чергу, Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.** 18.02.2014, перебуваючи у приміщенні Міністерства за адресою: місто Київ,

вулиця Богомольця, 10, перевищуючи свої службові повноваження, діючи в інтересах Януковича В.Ф., у складі злочинної організації, умисно вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, порушуючи вимоги Закону України «Про міліцію», шляхом надання злочинного наказу доручив своєму заступнику Ратушняку В.І., який за розподілом обов'язків керував підрозділами міліції громадської безпеки, зокрема спецпідрозділами «Беркут», командувачу внутрішніми військами МВС України Шуляку С.М., тимчасово виконувачу обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазану В.Б., заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуку П.М., командирі ПМОП «Беркут», підпорядкованому ГУМВС України в місті Києві, Кусюку С.М. та іншим невстановленим працівникам органів внутрішніх справ, які своїм основним завданням на цих посадах вважали служіння особисто Януковичу В.Ф., організувати силами ввірених їм підрозділів силовий розгін мітингувальників на майдані Незалежності в місті Києві із застосуванням надмірного фізичного насильства, спеціальних засобів, спеціальної техніки та вогнепальної зброї.

Крім того, згідно з розробленим злочинним планом до участі у проведенні антитерористичної операції та перешкоджанні проведенню в центрі міста Києва зібрань, мітингів, вуличних походів та демонстрацій було залучено члена злочинної організації – Міністра оборони України Лебедева П.В., який, виконуючи свою роль у вчиненні злочину, повинен був забезпечити передачу в оперативне підпорядкування Антитерористичного центру при Службі безпеки України спецобладнання (прожектори та станції озвучення) та забезпечити її супроводження до місць дислокації.

При цьому організаторам та учасникам вказаного злочину, тобто Януковичу В.Ф., Якименку О.Г., **Тоцькому В.В.**, Щеголеву О.Ю., Захарченку В.Ю., Ратушняку В.І., Лебедеву П.В., Шуляку С.М., Мазану В.Б., Федчуку П.М., Кусюку С.М. та іншим невстановленим працівникам правоохоронних органів, було достовірно відомо, що мітингувальники для забезпечення проведення акцій протесту розмістилися в окремих будівлях центральної частини міста Києва, у тому числі в будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2, де ними були організовані приміщення для обігріву, відпочинку, надання медичної допомоги тощо.

Відповідно до пункту 2 постанови Президії Федерації профспілок України від 02.12.2013 № П-21-1 «Про мирну акцію протесту «Євромайдан» підприємствам «Господарське управління Федерації профспілок України» та «Комбінат харчування» було надано дозвіл на здавання в оренду окремих приміщень будівлі Федерації профспілок України для здійснення прийому громадян народними депутатами України, можливості обігріву і харчування учасників мітингу «Євромайдан», надання їм медичної допомоги.

Надалі, 02.12.2013, між підприємством «Господарське управління Федерації профспілок України» та народним депутатом України Кубівим С.І.

укладено договір № 128 про оренду окремих приміщень будівлі Федерації профспілок України.

Таким чином, перебування мітингувальників у будівлі Федерації профспілок України відбувалося на законних підставах.

Ураховуючи вказані обставини, на виконання вказівок Януковича В.Ф. щодо незаконного перешкоджання проведенню мітингу Головою Служби безпеки України **Якименком О.Г.** спільно з Міністром внутрішніх справ України **Захарченком В.Ю.**, Міністром оборони України **Лебедєвим П.В.** та іншими не встановленими слідством особами, які були організаторами перевищення влади та службових повноважень підпорядкованими працівниками, **вирішено реалізувати завчасно розроблений план силового розгону мітингувальників**, який передбачав забезпечення силами та засобами суб'єктів боротьби із тероризмом, зокрема органів внутрішніх справ, за підтримки сил та засобів Збройних Сил України, **звільнення від мітингувальників майдану Незалежності та прилеглих вулиць**, на яких вони розмістились, а силами та засобами ЦСО «А» СБУ – **витіснення мітингувальників із будівлі Федерації профспілок України для припинення роботи Штабу національного супротиву** шляхом проведення силової фази антитерористичної операції.

При цьому, у період з 10 год. 18.02.2014 до 02.30 год. 19.02.2014 до таких протиправних дій у центральній частині м. Києва (у Маріїнському парку, Софіївській площі, вулицях М. Грушевського, Інститутській, Прорізній, Великій Житомирській та Володимирській) залучалися найняті цивільні особи, так звані тітушки, які діючи на власний розсуд, перешкоджаючи масовим зібранням, **створювали штучні підстави для застосування сил і засобів суб'єктів боротьби із тероризмом**, зокрема вчиняли хуліганство із застосуванням вогнепальної та холодної зброї, інших предметів, спричинення різного ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, замаху на умисні вбивства та умисні вбивства.

Водночас підготовка до можливого застосування сил і засобів суб'єктів боротьби з тероризмом була безпідставно організована ще із січня 2014 року.

Зокрема, 31.01.2014 Головою СБУ Якименком О.Г. з цією метою затверджено рішення № 33/37Т від 31.01.2014 про продовження перебування підрозділів координаційної групи АТЦ при ГУСБУ в місті Києві та Київській області, ЦСО «А» та Департаменту захисту національної державності СБУ у готовності за ступенем «підвищена» до 28.02.2014.

На виконання вказаного рішення Якименка О.Г. начальником ГУСБУ у м. Києві та Київській області Щеголевим О.Ю. 06.02.2014 керівникам регіональних органів суб'єктів боротьби з тероризмом – членам регіональної координаційної групи АТЦ при ГУ СБУ у м. Києві та Київській області направлено лист № 51/5-41014 «Щодо продовження перебування у готовності за ступенем «Підвищена», з інформуванням про продовження такого рішення до 28.02.2014 та вимогою забезпечити реалізацію заходів, визначених Порядком реагування на загрозу вчинення терористичного акту.

При цьому організація антитерористичної операції співробітниками ЦСО «А» СБУ здійснювалася на підставі заздалегідь підготовленого завдання Департаменту захисту національної державності (далі – ДЗНД) СБУ від 23.01.2014, яке було підписано начальником Департаменту Ганжею С.В. та затверджене Головою Служби безпеки України Якименком О.Г.

З метою розгону мітингувальників з майдану Незалежності та звільнення будівель, у яких вони розмістились, 18.02.2014 близько 11 години Голова Служби безпеки України Якименко О.Г. у своєму службовому кабінеті за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 33, провів оперативну нараду за участю, зокрема, і **першого заступника Голови Служби безпеки України Тоцького В.В.**, начальника ГУ СБУ в місті Києві та Київській області Щеголева О.Ю. та начальника ЦСО «А» СБУ Присяжного О.В.

На цій нараді Якименко О.Г. поставив завдання Присяжному О.В. забезпечити уточнення «Бойового розрахунку сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ» для проведення антитерористичної операції в будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2; вулиця Хрещатик, 16, а Щеголеву О.Ю. – підготувати рішення про початок проведення антитерористичної операції, плану «Бумеранг».

Крім того, 18.02.2014 Якименко О.Г. особисто організував залучення до проведення запланованої антитерористичної операції у центральній частині міста Києва сил та засобів Збройних Сил України шляхом направлення Міністру оборони України Лебедєву П.В. відповідного листа за № 45 від 18.02.2014.

У свою чергу Міністр оборони України Лебедєв П.В. 18.02.2014, перебуваючи у службовому кабінеті за адресою: місто Київ, проспект Повітрофлотський, 6 у м. Києві, усвідомлюючи відсутність жодних законних підстав для організації і проведення антитерористичної операції і загалом на перешкоджання проведенню в центрі міста Києва зібрань, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, діючи за попередньою змовою із керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., її членами – Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю. та іншими залученими службовими особами органів внутрішніх справ України та Служби безпеки України, діючи у складі злочинної організації, порушуючи вимоги Конституції України, Законів України «Про Збройні Сили України», «Про боротьбу з тероризмом», якими заборонено участь Збройних Сил України у внутрішньополітичному конфлікті та їх використання для обмеження прав і свобод громадян, розглянув вищезазначений лист Голови Служби безпеки України Якименка О.Г., дав свою згоду на виділення сил та засобів Збройних Сил України з метою участі у проведенні антитерористичних заходів під керівництвом Антитерористичного центру при Службі безпеки України та дав відповідне доручення начальнику Генерального штабу Збройних Сил України Замані В.М. за № 181/11 від 18.02.2014.

Після цього Замана В.М. цього ж дня, виконуючи доручення Міністра оборони України Лебедєва П.В., дав **доручення № 313/11ДСК** підлеглим військовослужбовцям про виділення та передачу в оперативне підпорядкування Антитерористичного центру при Службі безпеки України не менше

15 (п'ятнадцяти) одиниць спеціальної техніки з військових частин Збройних Сил України із водіями – військовослужбовцями Збройних Сил України і спецобладнання – прожекторів (три одиниці) та станції озвучення (одна одиниця).

Станом на 18.02.2014 особовий склад ЦСО «А» СБУ у кількості 250 осіб був розміщений на території комплексу будівель Служби безпеки України за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 33.

На виконання вказівок Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. та Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. **18.02.2014 у період приблизно з 16 до 19 год** підпорядкованими працівниками у межах антитерористичних заходів здійснено відповідну підготовку суб'єктів боротьби із тероризмом до проведення силових заходів на майдані Незалежності, прилеглих вилицях та будівлях, а саме: опубліковано спільну заяву Якименка О.Г. та Захарченка В.Ю. до учасників зібрань громадян; здійснено висунення залучених сил і засобів у район проведення АТО, а саме військовослужбовців підрозділів внутрішніх військ, ЗСП «Омега», МОП «Беркут, ЦСО «А» СБУ, а також інших залучених підрозділів МВС України та СБУ з метою оточення (блокування) майдану Незалежності, прилеглих вулиць та будівель, де знаходяться учасники зібрань громадян; передислокація у район проведення АТО спеціальної техніки – БТРів, автомобілів-водометів «Торнадо», вантажних, пожежних та медичних автомобілів тощо; витіснення (зачистка) від учасників зібрань громадян будівель Жовтневого палацу та Українського дому, ліквідація барикад на вул. Хрещатик (з боку Європейської площі) та вул. Інститутської (з боку станції метро Хрещатик); зупинено роботу Київського Метрополітену; обмежено в'їзд до м. Києва автотранспорту; заблоковано роботу окремих засобів масової інформації; організовано роботу оперативного штабу для проведення спеціальної операції, а також оперативних штабів на місці її проведення, а саме біля приміщення Жовтневого палацу та на Європейській площі біля готелю «Дніпро»; озвучено звернення до учасників зібрань громадян про заплановане проведення антитерористичної операції.

Так, **18.02.2014 приблизно о 15 год 30 хв** на офіційному сайті Служби безпеки України була розміщена спільна заява Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. та Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. такого змісту: *«Екстремісти з опозиції перейшли межу – вони вбивають на вулицях столиці України ні в чому не винних людей, знуцаються над жінками, палять і підривають будинки та автомобілі. У центрі Києва розпочинається хаос. При цьому лідери опозиції по телефону здійснюють режисуру цих злочинів. Їхня мета одна – навіть ціною людської крові дістатися до владних крісел. Ми не можемо допустити подальшого нагнітання конфлікту. Пересічні громадяни звертаються до влади із закликами навести порядок, повернути стабільність і мир в Україну. Ми закликаємо лідерів опозиції негайно заспокоїти протестуючих, припинити збройне протистояння і повернутися за стіл переговорів. Застерігаємо гарячі безвідповідальні голови опозиції – у влади є сили, щоб навести порядок. І ми, якщо буде продовжуватися безлад, будемо*

змушені вдатися до жорстких дій. Треба дати режисерам безпорядку рівно годину часу. У разі, якщо о 18.00 безчинства не припиняться, ми будемо зобов'язані навести порядок всіма засобами, передбаченими Законом».

Зазначена спільна заява **Якименка О.Г.** та **Захарченка В.Ю.** також 18.02.2014 була розміщена о 15 годині 50 хвилин на офіційному сайті МВС України та о 16 годині 22 хвилини на сайті Уряду.

Розміщення цього звернення на офіційному сайті Служби безпеки України контролював особисто **Тоцький В.В.**, який у цей час перебував у приміщенні пресцентру СБУ за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 35.

Цією заявою у засобах масової інформації, яка містила неправдиву інформацію, керівництво Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ України мало на меті штучно сформувати у суспільства негативну думку про громадян, які брали участь у мітингах, та надати своїм діям видимість законних.

Окрім того, у спільній заяві керівниками МВС України та СБУ протестувальникам була висунута вимога припинити протистояння до 18 години 18.02.2014, а у разі невиконання цієї вимоги «громадський порядок» на вулицях міста Києва силовики пообіцяли навести «всіма засобами, передбаченими законом».

Для підготовки проведення розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва під виглядом антитерористичної операції начальником ГУСБУ у місті Києві та Київській області **Щеголевим О.Ю.** з метою виконання цього плану і недопущення можливої підтримки мітингувальників іншими жителями міста Києва до голови Київської міської державної адміністрації **Макеєнка В.В.** 18.02.2014 **спрямовано лист про обмеження руху поїздів Київського Метрополітену**, на виконання якого він прийняв безпідставне рішення у формі **окремого доручення від 18.02.2014 № 060-47/14** про негайне зупинення роботи всіх станцій Київського Метрополітену.

За наслідками виконання зазначеного окремого доручення Київської міської державної адміністрації в місті Києві з **15 години 55 хвилин 18.02.2014 до 17 години 05 хвилин 20.02.2014 повністю припинено роботу Київського Метрополітену** шляхом закриття на вхід і вихід станцій та припинення руху поїздів.

Приблизно о 17 годині 18.02.2014 **Якименко О.Г.**, виконуючи свої функції у реалізації вищевказаного спільного злочинного плану, діючи у складі злочинної організації, особисто **дав команду начальнику ЦСО «А» СБУ Присяжному О.В.** завершити проведення підготовки до антитерористичної операції, висунути сили ЦСО «А» СБУ в кількості 224 співробітників на вихідний рубіж та наказав прибути разом з **Тоцьким В.В.**, начальником Штабу Антитерористичного центру при Службі безпеки України (далі – Штаб АТЦ при СБУ) **Меркуловим А.М.** та начальником ГУСБУ у місті Києві та Київській області **Щеголевим О.Ю.** до кабінету тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазана В.Б.**, який розташований у будівлі за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, де планувалося, з метою створення видимості правомірної діяльності, розмістити оперативний

штаб з управління антитерористичною операцією (далі – штаб з управління АТО), який фактично мав забезпечити координацію дій суб'єктів боротьби із тероризмом, у тому числі органів внутрішніх справ, Служби безпеки України та Збройних Сил України щодо реалізації злочинного плану з розгону мітингувальників.

З метою організації роботи оперативного штабу з управління АТО Щеголев О.Ю., на виконання наказу **Якименка О.Г.**, за допомогою телефонного зв'язку, надаючи доручення підлеглим працівникам, **здійснив виклик** до приміщення ГУМВС України в Київській області **членів регіональної координаційної групи АТЦ** при ГУСБУ у місті Києві та Київській області.

Крім того, близько 17 години 30 хвилин 18.02.2014 начальник ГУСБУ у місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю. **віддав вказівку** своєму помічнику з питань антитерористичної діяльності Гладкому В.А. бути готовим до виїзду в ГУМВС України в Київській області, в приміщенні якого розміщувався службовий кабінет тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., мати при собі нормативну базу щодо організації проведення антитерористичної операції, а також зразок наказу про проведення антитерористичної операції (далі – АТО). Близько 18 години 20 хвилин Щеголев О.Ю. через свого заступника Куксу О.І. наказав Гладкому В.А. прибути разом із групою переговорників Служби безпеки України до ГУМВС України в Київській області в кабінет до Мазана В.Б.

У свою чергу, **Тоцький В.В.** близько 18 години 18.02.2014 віддав команду начальнику Штабу АТЦ при СБУ Меркулову А.М. прибути на нараду в будівлю Служби безпеки України на вулиці Володимирській, 33, у місті Києві, а надалі – до приміщення ГУМВС України в Київській області.

Близько 19 години 18.02.2014 Тоцький В.В., Щеголев О.Ю., Присяжний О.В. та начальник управління «Г» ДЗНД Служби безпеки України Потієвський С.О. **прибули до кабінету** тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б. за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, де на той час під керівництвом останнього вже працював штаб координації сил і засобів МВС України.

Одразу після прибуття **Тоцький В.В.** на виконання злочинного наказу Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. у кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б. **розпочав оперативну нараду керівників суб'єктів боротьби з тероризмом**, яка фактично мала створювати видимість законної діяльності штабу з управління АТО, що згідно із законодавством створювався з метою управління силами та засобами різної відомчої підпорядкованості при проведенні заходів антитерористичної операції.

Після формального початку роботи штабу з управління АТО близько **19.00 год 18.02.2014** безпосередньо обізнані про відсутність будь-яких підстав для проведення антитерористичної операції та злочинність дій із розгону протестувальників і усвідомлюючи, що такі дії можуть призвести до настання тяжких наслідків, у тому числі заподіяння тілесних ушкоджень та смерті мітингувальникам, **Тоцький В.В.,** Щеголев О.Ю., Мазан В.Б. та Федчук П.М.

стали вчиняти визначені злочинним планом дії, кожен у своїй частині та спільно на досягнення злочинної мети.

Так, тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазан В.Б.** віддав команду заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчуку П.М.** на початок силового звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу, після чого останній залишив приміщення ГУМВС України в Київській області та перейшов у район вулиці Інститутської поблизу майдану Незалежності для реалізації вказаного наказу і безпосереднього керівництва підлеглими працівниками при виконанні плану з розгону мітингувальників, підтримуючи при цьому радіозв'язок зі штабом з управління АТО.

Під час проведення так званого засідання штабу з управління АТО **Тоцький В.В.** і **Щеголев О.Ю.** з метою забезпечення проведення силової фази антитерористичної операції в будівлі Федерації профспілок України вимагали від **Мазана В.Б.** забезпечити підпорядкованими йому силами та засобами оточення зазначеної будівлі по периметру, а він, у свою чергу, вимагав від них негайного задіяння ЦСО «А» СБУ для проведення у цій будівлі силової фази антитерористичної операції.

У ході роботи штабу з управління АТО його учасники за необхідності переміщувалися кабінетом тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві для оперативного вирішення покладених на них злочинних завдань, відслідковували по телевізору події, які відбувалися на майдані Незалежності, отримували інформацію про оперативну обстановку на місці подій, яку обговорювали між собою, та за допомогою телефонного зв'язку віддавали вказівки підпорядкованим працівникам.

Окрім того, **Тоцький В.В.** і **Щеголев О.Ю.** за допомогою засобу телефонного зв'язку АТС-100 постійно підтримували зв'язок із Головою Служби безпеки України **Якименком О.Г.**, періодично отримуючи від нього вказівки, та здійснювали координацію дій залучених для розгону мітингувальників правоохоронних органів шляхом віддання наказів підлеглим працівникам та членам штабу з управління АТО.

Для забезпечення проведення злочинних дій з розгону мітингувальників під виглядом антитерористичної операції **Тоцький В.В.** у порушення вимог пунктів 4, 6 статті 4, статті 5 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», статей 2, 3, 5, 6, 7 Закону України «Про інформацію» за допомогою телефонного зв'язку **організовував блокування трансляції телевізійних каналів «5 канал», «112 канал», «Канал 24»** та інших, які у реальному режимі транслювали події в центральній частині міста Києва, а також для відключення центру міста Києва від електромережі.

Також **Тоцьким В.В.**, **Щеголевим О.Ю.** і **Мазаном В.Б.** вживалися заходи шляхом віддання наказів військовому коменданту міста Києва **Плахтію В.М.** щодо залучення для потреб штабу з управління АТО військовослужбовців та спецтехніки Збройних Сил України, зокрема автомобіля для озвучування

агітаційних матеріалів та трьох автомобілів – аеродромних прожекторів, та подальшого їх розміщення і використання на майдані Незалежності в місті Києві

У свою чергу, Плахтій В.М., діючи на виконання доручення начальника Генерального штабу Збройних Сил України Замани В.М. від 18.02.2014 № 313/11ДСК, віддавши відповідні накази підлеглим військовослужбовцям, виділив та забезпечив доставку у центральну частину міста Києва автомобіль для озвучування агітаційних матеріалів ТЕСЛА-ВРАБЛЕ СОЗ 103М на базі автомобіля КАМАЗ і трьох автомобілів – аеродромних прожектори АПН-90 на базі автомобілів ЗІЛ-130 та їх передачу працівникам Служби безпеки України.

Таким чином, Міністр оборони України Лебедєв П.В. виконав відведену йому роль у вчиненні злочину та забезпечив виділення сил і засобів Збройних Сил України для їх використання працівниками органів внутрішніх справ та Служби безпеки України для силового звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу, чим спряв їм у перевищенні своїх службових повноважень та організаційні дії з безпідставного проведення антитерористичної операції.

При цьому Лебедєв П.В. усвідомлював та передбачав, що під час проведення антитерористичної операції буде задіяна велика кількість правоохоронців у центральній частині міста Києва, озброєних спеціальними засобами, у тому числі вогнепальною зброєю, і виділена ним спецтехніка та спецобладнання будуть використані з метою силового розгону мітингувальників, що обов'язково призведе до настання тяжких наслідків у вигляді тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, спричинених як мітингувальникам, так і задіяним працівникам органів внутрішніх справ, ураховуючи події першої половини дня 18.02.2014, та свідомо допустив настання загибелі учасників мітингу.

Після початку роботи формального штабу з управління АТО **Тоцький В.В.** та Щеголев О.Ю. отримані від Якименка О.Г. злочинні накази доводили через Присяжного О.В. до відома керівника штурмової групи Човганюка В.І.

Так, близько 19 години 18.02.2014 Човганюку В.І. була віддана команда на підготовку до проведення антитерористичної операції (умовна назва – операція «Бумеранг»). На виконання згаданих наказів близько 20 години 18.02.2014 весь особовий склад ЦСО «А» СБУ згідно з розрахунком сил та засобів розмістився на Європейській площі в місті Києві біля готелю «Дніпро» (район зосередження). Надалі, **близько 22 години 18.02.2014, Човганюк В.І. довів особовому складу ЦСО «А» СБУ «Бойовий розрахунок сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ»** для проведення силової фази антитерористичної операції у будівлі Федерації профспілок України, після чого близько 22 години 30 хвилин було здійснено висунення на позиції груп снайперів (у житловому будинку на вулиці Хрещатик, 7/11, та у дворі житлового будинку на вулиці Костельній, 6), керівниками підрозділів здійснено рекогносцирування місця проведення спецоперації шляхом проходження до внутрішнього двору будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2, та оцінки ситуації на місцевості, а надалі – висунення штурмових груп до будівлі Київської

міської ради профспілок за адресою: місто Київ, вулиця Хрещатик, 16, (вихідний рубіж) для очікування команди на проведення штурму.

Таким чином, **здійснюючи реалізацію злочинного плану** щодо розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, **перший заступник Голови Служби безпеки України Тоцький В.В.**, начальник ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю., тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазан В.Б., заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчук П.М. та не встановлені слідством особи, діючи у складі злочинної організації, **приблизно з 19 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014**, перебуваючи у робочому кабінеті останнього у приміщенні ГУМВС України в Київській області за вищевказаною адресою, а Федчук П.М., крім того, безпосередньо на місці подій на вулиці Інститутській поблизу майдану Незалежності у місті Києві, під час роботи формального штабу з управління АТО **здійснювали координацію дій залучених підрозділів** органів внутрішніх справ, ПМОП «Беркут», військовослужбовців внутрішніх військ МВС України, загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом «Омега» ВВ МВС України, підрозділів Служби безпеки України, зокрема ЦСО «А», а також сил та засобів Збройних Сил України, **віддаючи їм накази щодо проведення спільних узгоджених дій для силового звільнення** майдану Незалежності від учасників мирного мітингу.

При цьому вказані особи, реалізуючи зазначений злочинний план, також використовували умисно недбале чи недбале ставлення до виконання своїх обов'язків окремих правоохоронців, зокрема керівників підрозділів, задіяних у цій безпідставній операції, які, хибно розуміючи інтереси служби, виконували накази про вчинення розгону учасників мітингів, хоча могли та повинні були усвідомлювати протиправність таких дій чи усвідомлювали їх.

Тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазан В.Б.**, будучи членом регіональної координаційної групи АТЦ при СБУ у місті Києві та Київській області, реалізуючи свою частину спільного злочинного плану, перебуваючи **протягом дня 18.02.2014** у своєму робочому кабінеті – у приміщенні ГУМВС України в Київській області за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, під час проведення наради з керівниками структурних підрозділів ГУМВС України в місті Києві, а приблизно з **19 години цього ж дня**, беручи участь у засіданні штабу з управління АТО, **здійснював координацію дій працівників міліції і військовослужбовців** внутрішніх військ МВС України, віддаючи безпосередньо та за допомогою засобів телефонного і радіозв'язку злочинні накази заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуку П.М., який перебував на місці подій, та іншим невстановленим керівникам підрозділів органів внутрішніх справ щодо дій із силового звільнення майдану Незалежності від учасників акцій громадського протесту.

У свою чергу, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, будучи членом регіональної координаційної групи АТЦ при СБУ у місті Києві та

Київській області, представником влади, до повноважень якого входила координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, **координуючи свої дії з командувачем внутрішніми військами МВС України Шуляком С.М.**, приступив до реалізації злочинного плану безпосереднього силового розгону учасників мітингу з майдану Незалежності, який полягав у тому, що військовослужбовці ВВ МВС України та працівники спецпідрозділу «Беркут» повинні оточити територію майдану Незалежності, тобто вишикуватися вздовж вулиць Інститутської, Михайла Грушевського та Хрещатик для недопущення прибуття на майдан Незалежності інших громадян на підтримку мітингувальників, а екіпіровані засобами захисту та спецзасобами ПР-73, «Тонфа», деякі помповими рушницями «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранатами сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвуковими гранатами «Терен-7» і «Терен-7м», світлошумовими гранатами «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручними гранатами подразнювальної та світлошумової дії «Дрофа», ручними аерозольними гранатами «Дрейф-2», ручними дратівливими гранатами РГР, ручними дратівливими гранатами підвищеної потужності та безпеки, ручними димовими гранатами співробітники спецпідрозділів «Беркут» МВС України – здійснити наступ на учасників мітингу з метою силової зачистки території майдану Незалежності з двох боків, а саме: від вулиці Інститутської у напрямку вулиці Хрещатик та від Європейської площі у напрямку майдану Незалежності.

При цьому передбачалося силове звільнення майдану Незалежності від мітингувальників та за будь-яких обставин, у разі здійснення ними спротиву допускалося застосування співробітниками ПМОП «Беркут» надмірного фізичного насильства і зазначених спеціальних засобів, у тому числі з метою їх залякування чи заподіяння тілесних ушкоджень.

Також окремих підрозділам «Беркут» та внутрішніх військ МВС України за вказівкою керівництва правоохоронних органів невістановленими особами роздавалися мисливські набойі з дробом і картечю для здійснення пострілів у мітингувальників із використанням спецзасобу «Форт-500». Такі мисливські набойі були використані правоохоронними органами в першій половині дня 18.02.2014, що призвело до загибелі від вогнепальних поранень картечю та дробом 4 осіб і ще більше 10 осіб отримали тілесні ушкодження, про що було відомо керівництву правоохоронних органів та антитерористичних підрозділів.

Разом із цим для забезпечення реалізації злочинного плану щодо силового розгону мітингувальників з центральної частини м. Києва та його контролю, **за вказівкою заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І.**, у районі вул. Інститутської, поблизу майдану Незалежності разом із Федчуком П.М. безпосередньо знаходився заступник начальника Департаменту – начальник управління ДГБ МВС України Гриняк В.П., а дії співробітників підрозділів МОП «Беркут» системи МВС України у **телефонному режимі координували: Серединський А.П.**, здійснюючи протягом 18.02.2014 віддання відповідних вказівок керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Чернігівській, Тернопільській, Львівській, Черкаській, Вінницькій, Одеській

областях та ГУМВС України в м. Києві, а протягом 19.02.2014 – керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Одеській, Рівненській, Запорізькій, Тернопільській, Черкаській, Львівській областях, **Бабич І.С.**, здійснюючи протягом 18.02.2014 віддання відповідних вказівок керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Черкаській, Вінницькій областях та ГУМВС України в м. Києві, а протягом 19.02.2014 – керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Волинській, Донецькій, Миколаївській, Луганській, Житомирській, Херсонській областях, ГУМВС України в м. Києві, УМВС України в м. Севастополі та ГУМВС України в АР Крим, **Поготов С.М.**, здійснюючи протягом 18-19.02.2014 віддання відповідних вказівок працівникам підрозділу МОП «Беркут» ГУМВС України в м. Києві, керівникам і працівникам УГБ ГУМВС України в м. Києві, ДАІ МВС України та його територіальних підрозділів у м. Києві та Київській області та інші іншим не встановленим на теперішній час співробітникам ДГБ МВС України.

Отже, здійснюючи реалізацію злочинного плану щодо розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, **Тоцький В.В.**, **Щеголев О.Ю.**, **Мазан В.Б.** та не встановлені слідством особи, діючи у складі злочинної організації, виступаючи у ролі виконавців організованого злочину, приблизно з **19.00 год 18 лютого 2014 року до 06 год 19 лютого 2014 року**, перебуваючи у приміщенні ГУМВС України в Київській області (м. Київ, вул. Володимирська, 15), а **Федчук П.М.**, **Гриняк В.П.**, **Бабич І.С.**, крім того безпосередньо на місці подій на вул. Інститутській поблизу майдану Незалежності у м. Києві, здійснювали координацію дій (у тому числі **Серединський А.П.** у телефонному режимі) залучених підрозділів органів внутрішніх справ, ПМОП «Беркут», військовослужбовців внутрішніх військ МВС України, загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом «Омега» ВВ МВС України, підрозділів СБУ, зокрема ЦСО «А» СБУ, сил та засобів Збройних Сил України, віддаючи їм накази щодо проведення спільних узгоджених дій для силового звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу.

Тоцький В.В., **Щеголев О.Ю.**, **Мазан В.Б.** та **Федчук П.М.** усвідомлювали та передбачали, що залучення великої кількості правоохоронців у центральній частині міста Києва, озброєних спеціальними засобами, у тому числі вогнепальною зброєю, які використовували спецтехніку, водомети, бронетранспортери з метою розгону мітингувальників, обов'язково призведе до настання тяжких наслідків у вигляді тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, спричинених як мітингувальникам, так і задіяним працівникам органів внутрішніх справ, ураховуючи події першої половини дня 18.02.2014, свідомо допускали настання загибелі учасників мітингу, а, крім того, зобов'язані були допускати настання вбивств і заподіяння тяжких тілесних ушкоджень працівникам правоохоронних органів.

18.02.2014 о 16 годині, перебуваючи на вулиці Інститутській у місті Києві, поблизу Міжнародного центру культури і мистецтв Федерації профспілок України (далі – Жовтневий палац), заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві

Федчук П.М., діючи у складі злочинної організації, за допомогою засобів телефонного зв'язку зв'язався із заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І., від якого отримав вказівку, тим самим підтвердження про здійснення звечора 18.02.2014 силового витіснення мітингувальників з території майдану Незалежності із залученням для цього співробітників полку МОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, та підрозділів МОП «Беркут» з різних регіонів України, а також військовослужбовців окремих військових частин внутрішніх військ МВС України як приданих сил (далі – ВВ МВС України) для охорони громадського порядку.

Після цього заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, діючи у складі злочинної організації, виконуючи свою роль у вчиненні злочину, будучи представником влади, до повноважень якого входить координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, явно виходячи за межі наданої йому влади та службових повноважень, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до припинення акцій протесту на майдані Незалежності у місті Києві та звільнення площі від учасників мирного протесту, у період часу з 16 години до 19 години, перебуваючи в центральній частині міста Києва на вулиці Інститутській, 1, біля Жовтневого палацу, **організував та провів оперативну нараду** з командирами підрозділів МОП «Беркут» з різних регіонів України, під час якої повідомив про те, що є наказ керівництва МВС України – Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І. про силове витіснення мітингувальників з території майдану Незалежності із залученням для цього співробітників ввірених їм підрозділів та полку МОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, під керівництвом командира Кусюка П.М., а також військовослужбовців окремих військових частин ВВ МВС України як приданих для охорони громадського порядку. Крім цього, Федчук П.М. повідомив командирів підрозділів МОП «Беркут» з різних регіонів України про необхідність бути готовими до здійснення після 19 години 18.02.2014 силового звільнення майдану Незалежності у місті Києві від мітингувальників, які там перебували.

Надалі, **18.02.2014 приблизно о 19 годині, Федчук П.М.**, перебуваючи у центральній частині міста Києва на вулиці Інститутській, продовжуючи реалізовувати злочинний план із силового звільнення майдану Незалежності від учасників мирного зібрання, діючи у складі злочинної організації, на виконання злочинних наказів Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника Ратушняка В.І., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, координуючи свої дії з Гриняком В.П., Серединським А.П., Бабичем І.С. та іншими не встановленими на теперішній час особами, будучи прямим керівником начальника полку МОП «Беркут» ГУМВС України в місті Києві, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до припинення мітингу на майдані Незалежності у місті Києві та звільнення майдану від

мітингувальників, **за допомогою радіоєфіру віддав явно злочинний наказ** співробітникам ПМОП «Беркут» ГУМВС України в місті Києві та окремим підрозділам МОП «Беркут» з інших регіонів України і підрозділам внутрішніх військ, залученим для охорони громадського порядку в місті Києві, про силове звільнення майдану Незалежності від громадян, які там перебували.

Отримавши наказ Федчука П.М., командир полку ПМОП «Беркут» **Кусюк С.М.** та інші невістановлені командири підрозділів МОП «Беркут», приблизно о 19 годині 18.02.2014, усвідомлюючи його злочинний характер та суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди для життя та здоров'я громадян, діючи умисно, за попередньою змовою між собою та керівництвом ГУМВС України в місті Києві, віддали накази особовому складу підпорядкованих їм підрозділів **розпочати одночасний рух** з вулиць Інститутської та Михайла Грушевського в напрямку майдану Незалежності та **за допомогою наявних спеціальних засобів здійснювати витіснення мітингувальників** із цих вулиць та майдану Незалежності.

На виконання цього наказу співробітники підрозділів МОП «Беркут» приблизно **о 19 год 45 хв розпочали рух із займаних позицій**, відтісняючи мітингувальників з вулиць Інститутської та Хрещатик у напрямку майдану Незалежності. При цьому, зустрівши законний спротив з боку учасників мітингу, які мали підстави вважати, що їхньому життю та здоров'ю загрожує небезпека, і намагаючись змусити їх під тиском фізичного насильства якнайшвидше залишити територію майдану Незалежності, не встановлені на цей час органом досудового розслідування співробітники підрозділів МОП «Беркут», не маючи законних підстав для застосування фізичної сили та спеціальних засобів, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», у порушення Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27.02.1991 № 49, явно виходячи за межі наданих їм при охороні громадського порядку прав і повноважень, без попередження про намір їх застосування, вчинили дії, що ображають особисту гідність громадян, **застосовуючи при цьому щодо учасників мітингу фізичну силу та наявні спеціальні засоби, у тому числі:** помпові рушниці «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранати сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукові гранати «Терен-7», «Терен-7м» і світлошумові гранати «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручні гранати подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручні аерозольні гранати «Дрейф-2», ручні дратівливі гранати РГР, ручні дратівливі гранати підвищеної потужності та безпеки, ручні димові гранати. При цьому працівники спецпідрозділів «Беркут» МВС України використовували спецтехніку – водомети та бронетранспортери, здійснювали постріли по громадянах, присутніх на майдані Незалежності, з помпових рушниць «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», які були споряджені набоями зі свинцевою картечкою.

При цьому на виконання наказів Федчука П.М. та Шуляка С.М. близько **19 год 55 хв 18.02.2014** на вул. Інститутській біля «Жовтневого палацу» розпочав роботу автомобіль обладнаний гучномовцем із якого оголошувалось повідомлення наступного змісту: **«Міліція просить жінок та дітей залишити**

Майдан Незалежності, оскільки там буде проводитись антитерористична операція», а також, одночасно із цим, у напрямку мітингувальників розпочали рух три автомобілі-водомети «ТОРНАДО» та БТР-80, а за ними групи співробітників МОП «Беркут» та військовослужбовців ВВ МВС України.

Крім того, **18.02.2014 о 19:50 год та 19:53 год** по вул. Хрещатик з боку Європейської площі рушив БТР-80 та ЗІЛ-130, які руйнували загородження та барикади біля будівлі Федерації профспілок України, а надалі о **20:00 год** рушили два БТР-80 (із екіпажами співробітників ОЗСП «Омега» ВВ МВС України та МОП «Беркут»), які здійснювали руйнування барикади біля будівлі Федерації профспілок України для утворення у ній отворів з метою можливості проходу підрозділів ВВ МВС України та МОП «Беркут» та подальшого здійснення витіснення учасників зібрань громадян із Майдану Незалежності, а також оточення будівлі Федерації профспілок України по периметру для проведення там силової фази АТО.

Крім того, починаючи з 19 години 18.02.2014, за наказом командувача внутрішніми військами МВС України **Шуляка С.М.**, який реалізовували невістановлені керівники підрозділів внутрішніх військ МВС України, військовослужбовцями внутрішніх військ, у тому числі й працівниками загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом «Омега» ВВ МВС України, забезпечувалося оточення периметра навколо будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2, для надання можливості співробітникам ЦСО «А» СБУ провести силову фазу антитерористичної операції всередині будівлі Федерації профспілок України.

При цьому невістановлені керівники підрозділів внутрішніх військ МВС України у взаємодії з ПМОП «Беркут», виконуючи наказ Шуляка С.М., усвідомлюючи його злочинний характер та суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди для життя та здоров'я громадян, діючи умисно, за попередньою змовою між собою та керівництвом ГУМВС України в місті Києві, віддали накази особовому складу підпорядкованих їм підрозділів розпочати одночасний рух з вулиць Інститутської та Михайла Грушевського в напрямку майдану Незалежності та за допомогою наявних спецзасобів здійснювати витіснення мітингувальників з указаних вулиць та майдану Незалежності.

Таким чином, на виконання цього наказу співробітники підрозділів внутрішніх військ МВС України почали рух із займаних позицій, відтісняючи мітингувальників з вулиць Інститутської та Хрещатик в напрямку майдану Незалежності. Разом із тим, зустрівши законний спротив з боку учасників мітингу, які мали підстави вважати, що їхньому життю та здоров'ю загрожує небезпека, і намагаючись змусити їх під тиском фізичного насильства якнайшвидше залишити територію майдану Незалежності, не встановлені на цей час органом досудового розслідування співробітники підрозділів внутрішніх військ МВС України, не маючи законних підстав для застосування фізичної сили та спеціальних засобів, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», у порушення *Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27.02.1991 № 49*, явно виходячи за межі наданих їм при

охороні громадського порядку прав і повноважень, без попередження про намір їх застосування вчиняли дії, що ображають особисту гідність громадян, застосовуючи при цьому щодо учасників акцій громадського протесту фізичну силу та наявні спеціальні засоби, у тому числі помпові рушниці «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранати сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукові гранати «Терен-7», «Терен-7м» і світлошумові гранати «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручні гранати подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручні аерозольні гранати «Дрейф-2», ручні дратівливі гранати РГР, ручні дратівливі гранати підвищеної потужності та безпеки, ручні димові гранати.

Водночас працівники спецпідрозділів внутрішніх військ МВС України здійснювали постріли по громадянах, присутніх на майдані Незалежності, з помпових рушниць «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», які були споряджені набоями зі свинцевою картечю.

Під час здійснення військовослужбовцями внутрішніх військ МВС України оточення будівлі Федерації профспілок України не встановлені слідством особи, які мали підстави вважати, що їх життю та здоров'ю загрожує небезпека, усвідомлюючи неправомірність дій працівників органів внутрішніх справ, намагаючись захищатися від їх дій, кидали на їхньому шляху пляшки із займистою сумішшю.

Протягом усього періоду проведення правоохоронними органами спецоперації з розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва 18.02.2014 – 19.02.2014 громадські діячі, представники громадських організацій та політичних партій, які на той час перебували на майдані Незалежності, за допомогою звукопідсилювального обладнання зверталися до керівників правоохоронних органів та їх підлеглих із вимогою припинити порушення чинного законодавства, не допускати безпідставного застосування спеціальних засобів та спецтехніки і попереджали про наслідки таких протиправних дій і кримінальну відповідальність за їх вчинення.

Близько 23 години 18.02.2014 Голова Служби безпеки України **Якименко О.Г.** за допомогою засобу телефонного зв'язку АТС-100 **відав усний наказ Тоцькому В.В.** і Щеголеву О.Ю. розпочати застосування озброєних вогнепальною зброєю спецпідрозділів Служби безпеки України для проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг» у будівлі Федерації профспілок України.

Одразу ж після цього, приблизно о 23 годині 18.02.2014, перебуваючи в кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., начальник ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю., діючи за усним наказом Голови Служби безпеки України Якименка О.Г., виконуючи свою частину спільного з представниками органів внутрішніх справ України злочинного плану, спрямованого на звільнення майдану Незалежності від мітингувальників, усвідомлюючи відсутність правових підстав для проведення антитерористичної операції, незважаючи на доводи начальника штабу АТЦ при СБУ Меркулова А.М. про відсутність умов та підстав для її проведення, **дав команду** начальнику ЦСО «А» СБУ

Присяжному О.В. розпочати проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг» у будівлі Федерації профспілок України та у присутності членів оперативного штабу з управління АТО **поставив візу на Бойовому розрахунку сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ з відміткою «Дозволяю».**

Після цього Присяжний О.В. за допомогою радіостанції вийшов на зв'язок з керівником штурмової групи ЦСО «А» СБУ Човганюком В.І., поінформував його про оголошення початку проведення силової фази антитерористичної операції та **передав радіозв'язок Щеголеву О.Ю., який особисто як начальник штабу з управління АТО віддав Човганюку В.І. команду про початок проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг».**

Надалі, приблизно о 23 годині 05 хвилин 18.02.2014, **Тоцький В.В.,** перевищуючи свої службові повноваження, **діючи** за усним наказом Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. та **в інтересах Януковича В.Ф.,** виконуючи свою частину спільного злочинного плану з розгону мітингувальників, умисно вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, порушуючи вимоги статей 5, 7, 10, 11, 12 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», без наявності законних підстав вважати дії мітингувальників терористичними та підстав на проведення антитерористичної операції, передбачених цим Законом, **прилюдно підтвердив команду начальника ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголева О.Ю.,** надану начальнику ЦСО «А» СБУ Присяжному О.В., **про початок проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг» у будівлі Федерації профспілок України та у присутності членів оперативного штабу з управління АТО в кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б. поставив свою візу на «Бойовому розрахунку сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ з відміткою «Дозволяю».**

Таким чином, при прийнятті рішення про початок проведення силової фази антитерористичної операції Щеголев О.Ю. був керівником регіональної координаційної групи АТЦ (далі – РКГ АТЦ) при ГУСБУ у місті Києві та Київській області – керівником штабу з управління АТО й отримав дозвіл на проведення силової фази антитерористичної операції у **керівника АТЦ при СБУ Тоцького В.В.,** що зокрема, було здійснено на виконання вказівки Голови Служби безпеки України Якименка О.Г.

Проведенням антитерористичної операції Голова Служби безпеки України Якименко О.Г., його перший заступник **Тоцький В.В.** і начальник ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю., реалізуючи спільний з Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю. план силового розгону мітингувальників, на виконання злочинної вказівки Януковича В.Ф., мали на меті із застосуванням сил озброєних підрозділів правоохоронних органів звільнити від учасників мітингу будівлю Федерації профспілок України та у взаємодії з працівниками органів внутрішніх справ України розігнати

мітингувальників з майдану Незалежності в місті Києві, розбивши їх на окремі групи, а в подальшому – взагалі нейтралізувати мітинг.

Отримавши від Щеголева О.Ю. команду про початок силової фази антитерористичної операції, Човганюк В.І. у подальшому здійснював безпосереднє керівництво штурмовими групами ЦСО «А» СБУ.

Після отримання наказу на проведення силової фази антитерористичної операції **працівники ЦСО «А» СБУ, діючи у складі двох штурмових груп, озброєних вогнепальною зброєю – автоматами АК-74 та спецзасобами, здійснили проникнення у будівлю Федерації профспілок України через технічні ходи у її даху і, утворивши отвір у боковій стіні, яка є суміжною з будівлею Київської міської ради профспілок, та здійснювали зачищення від мітингувальників приміщень будівлі**, використовуючи при цьому спецзасоби для відстрілу гумових куль і світлозвуківі гранати (ГСЗ).

Під час просування штурмових груп ЦСО «А» СБУ будівлею Федерації профспілок України не встановлені слідством особи, які мали підстави вважати, що їх та інших протестувальників, які перебували в приміщенні, життя та здоров'ю загрожує реальна небезпека, усвідомлюючи неправомірність дій працівників правоохоронного органу, у ході їх витіснення намагалися захищатися від працівників зазначеного спецпідрозділу та з цією метою підпалювали на їхньому шляху сходові клітки та приміщення будівлі.

Отже, пожежа у будівлі Федерації профспілок України виникла у місцях привнесення джерел запалювання разом з інтенсифікаторами горіння на початковому етапі, переважно в коридорах 2–8 поверхів з боку будівлі Київської міської ради профспілок та в інших місцях, куди потрапляли запальні пристрої у вигляді пляшок із тканинними корками.

Враховуючи неможливість продовження виконання завдання через пожежу і задимленість, начальник ЦСО «А» СБУ Присяжний О.В. запропонував начальнику ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголеву О.Ю. припинити дії штурмової групи ЦСО «А» СБУ, на що той погодився. Після цього Присяжний О.В. дав керівнику штурмової групи ЦСО «А» СБУ Човганюку В.І. команду повернути особовий склад ЦСО «А» СБУ в район зосередження на Європейській площі.

Таким чином, під час витіснення протестувальників шляхом проведення антитерористичної операції у центральній частині міста Києва відбулося протистояння між підрозділами органів внутрішніх справ, внутрішніми військами МВС України, ЦСО «А» СБУ та не встановленими слідством особами, які перебували у приміщеннях будівлі Федерації профспілок України, внаслідок якої в приміщеннях зазначеної будівлі виникла пожежа, під час якої загинули дві особи – громадяни України Топій В.П. і Клітинський О.І., які тривалий час брали участь в акціях громадянського протесту в центральній частині міста Києва, частково зруйновано приміщення будівлі Федерації профспілок України, зокрема перекриття між 4 та 5 поверхами, а також було пошкоджено майно юридичних і фізичних осіб, яке знаходилося у цих приміщеннях.

Близько 6 години 19.02.2014 Тоцький В.В., перебуваючи у службовому кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті

Києві Мазана В.Б., оголосив про завершення проведення антитерористичної операції та з метою приховування вчиненого кримінального правопорушення забрав із собою всі підписані ним та Щеголевим О.Ю. документи, які були у зазначеному кабінеті, у тому числі Бойовий розрахунок сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» з відповідними резолюціями та підписами.

Під час проведення штурму майдану Незалежності, прилеглих вулиць та будівлі Федерації профспілок України Янукович В.Ф., у період часу приблизно з 23 години 30 хвилин 18.02.2014 до 01 години 30 хвилин 19.02.2014, перебуваючи у своєму службовому кабінеті в Адміністрації Президента України за адресою: місто Київ, вул. Банкова, 11, контролюючи дії керівників залучених правоохоронних органів щодо силового звільнення центральної частини міста Києва від протестувальників та віддаючи їм вказівки, будучи проінформованим про кількість потерпілих у результаті таких дій, ігноруючи заклики представників держав Європейського Союзу та США про зупинення силових дій правоохоронців та відмову від застосування зброї, хоч і проводив зустрічі та перемовини із представниками учасників мітингів, походів і демонстрацій Кличком В.В., Яценюком А.П. і Тягнибоком О.Я., але на жодні поступки та компроміси щодо мирного врегулювання конфлікту не погодився, а висунув вимоги останнім про необхідність звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу, відмову від подальших мітингів та висловив намір притягнути лідерів опозиції до кримінальної відповідальності.

Надалі, 19.02.2014 близько 6 години, Президент України Янукович В.Ф., перебуваючи на своєму робочому місці в Адміністрації Президента України за адресою: місто Київ вул. Банкова, 11, усвідомлюючи протиправність дій залучених керівників правоохоронних органів щодо силового звільнення майдану Незалежності, прилеглих вулиць та будівлі Федерації профспілок України шляхом проведення антитерористичної операції, будучи поінформованим про кількість загиблих та потерпілих від таких дій силовиків, намагаючись приховати свою відповідальність за ці дії, доручив підлеглим працівникам розмістити на офіційному сайті Президента України заяву та особисто виступив із відеозверненням, у якому повідомив неправдиву інформацію, зокрема про перешкоджання представниками опозиції прийняттю змін до законодавства, звинуватив лідерів опозиції в організації масових заворушень та закликав до компромісів і мирного вирішення конфлікту, хоча у дійсності жодних дій для цього не здійснив.

19.02.2014 близько 16 години Голова Служби безпеки України Якименко О.Г. доручив розмістити на офіційному сайті СБУ повідомлення, яке було опубліковано о 16:18 год, та особисто виступив із відеозверненням, у якому повідомив про прийняте СБУ та Антитерористичним центром при СБУ рішення про початок проведення на території України антитерористичної операції, інформування про це Президента держави та залучення до її проведення Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Прикордонної служби України, центральних та місцевих органів влади.

Зазначеним повідомленням у засобах масової інформації, яке містило неправдиву інформацію про дії мітингувальників, Голова Служби безпеки

України Якименко О.Г. мав на меті надати видимість законності проведеної у ніч на 19.02.2014 антитерористичної операції, можливість надалі використовувати сили та засоби суб'єктів боротьби з тероризмом, зокрема працівників правоохоронних органів, спеціальну техніку, спеціальні засоби, у тому числі сили й засоби Збройних Сил України, для **припинення мітингів та залякування його учасників на території усієї держави.**

При цьому 19.02.2014 Головою СБУ Якименком О.Г. затверджено **рішення керівника АТЦ при СБУ Тоцького В.В. № 33/55Т** про приведення сил та засобів суб'єктів боротьби із тероризмом та КГ АТЦ при регіональних органах СБУ у готовність за ступенем «Посилена», рівень терористичних загроз визначено як «Імовірна». Зазначене рішення прийнято на підставі листів начальника ДЗНД СБУ Ганжі С.В. № 5/2/2-8983 від 19.02.2014 та начальника ДКР СБУ Біка В.В. №17/А-1745 від 19.02.2014.

Вказане рішення 19.02.2014 направлено для організації виконання, зокрема, і до Міністерства оборони України супровідним **листом № 33/62.**

Серед іншого у рішенні зазначалося, що Міністерству оборони України, органам військового управління, з'єднанням і військовим частинам Збройних Сил України необхідно забезпечити захист від терористичних посягань об'єктів Збройних Сил України, зброї масового ураження, ракетної і стрілецької зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин, що знаходяться у військових частинах або зберігаються у визначених місцях, у тому числі на підприємствах, в установах, організаціях та їх оточенні, на територіях, де існує загроза вчинення терористичного акту.

20.02.2014 керівником АТЦ при СБУ Тоцьким В.В. до Міністерства оборони України направлено листи від 20.02.2014 № 33/54т та № 545 із **вимогою виділити військовослужбовців** для посилення державної охорони об'єктів (Адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України), щодо яких Управлінням державної охорони України здійснюється державна охорона **в рамках проведення антитерористичної операції.**

Міністр оборони України Лебедєв П.В., маючи на меті сприяти Службі безпеки України та Міністерству внутрішніх справ України у проведенні антитерористичної операції та перешкодити організації і проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, діючи всупереч вимогам ст. 17 Конституції України, засад діяльності ЗС України, визначених ст. 11 Закону України «Про Збройні Сили України», функцій Міністерства оборони України, визначених ст. 10 Закону України «Про оборону України», повноважень Міністерства оборони України як суб'єкта боротьби з тероризмом, які визначені ч. 3 ст. 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», та покладених на нього обов'язків, визначених п. 10 Положення, видав наказ № 130 ДСК від 20.02.2014 «Про тимчасове залучення військовослужбовців військових частин до виконання завдань Військової служби правопорядку у Збройних Силах України», яким залучив військовослужбовців найбільш боєздатних військових частин Збройних Сил України до виконання окремих завдань, покладених на Військову службу

правопорядку у Збройних Силах України в ході проведення антитерористичної операції.

Того ж дня **Лебедєв П.В.** дав начальнику Генерального штабу – Головнокомандувачу Збройних Сил України адміралу **Іл'їну Ю.І.** доручення (розпорядження) **щодо залучення сил і засобів Збройних Сил України** (із числа найбільш боєздатних військових частин) **до участі в антитерористичній операції.**

У свою чергу **Іл'їн Ю.І.**, будучи службовою особою, 20.02.2014 перебуваючи у будівлі Генерального штабу України за адресою: м. Київ, просп. Повітрофлотський, 6, діючи на виконання явно злочинного наказу, з особистих мотивів, намагаючись продемонструвати свою відданість Януковичу В.Ф., перевищуючи свої службові повноваження та діючи з метою перешкодити організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, які відбувались у центральній частині м. Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях), **організував виконання зазначених наказів, доручення та розпорядження**, які за його наказом того ж дня шифротелеграмою доведені до відома командирів (начальників) військових частин (установ) Збройних Сил України для організації виконання.

За наказами Іл'їна Ю.І. до участі в антитерористичній операції та протидії громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій у центральній частині міста Києва були **залучені щонайменше 1790 військовослужбовців Збройних Сил України** (військовослужбовці Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України, 1-го окремого батальйону морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, 29-го морського розвідувального пункту Військово-Морських Сил Збройних Сил України, 801-го окремого загону боротьби з підводно-диверсійними силами та засобами Військово-Морських Сил Збройних Сил України, окремого полку Президента України оперативного командування «Північ» Збройних Сил України, 25-ої окремої повітряно-десантної бригади Командування високомобільних десантних військ Збройних Сил України, 79-ої окремої аеромобільної бригади Командування високомобільних десантних військ Збройних Сил України, 36-ої окремої бригади берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України та 73-го окремого центру спеціального призначення Командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України), які, за розпорядженням останнього, екіпіровані штатною стрілецькою зброєю (пістолетами, автоматами і кулеметами), захисними шоломами, бронежилетами і протигазами та яким надавалися повноваження щодо затримання громадян, перевірки документів у громадян і посадових осіб, здійснення особистого огляду громадян та їхніх речей і транспорту, обмеження руху транспортних засобів і пішоходів, входження (проникнення) до житла громадян тощо, тобто повноваження, що не передбачені для підрозділів Збройних Сил України, які залучаються до проведення антитерористичної операції.

Залучені Іл'їним Ю.І. підрозділи Збройних Сил України фактично участі в антитерористичній операції та протидії громадянам в організації та проведенні

зборів, мітингів походів і демонстрацій у центральній частині міста Києва не брали через об'єктивні причини, які не залежали від волі останнього, – відсутність транспорту для доставки до м. Києва, блокування транспорту або території місць постійної дислокації підрозділів тощо.

З метою приховування вказаних злочинних дій Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю. та Голова Служби безпеки України Якименко О.Г. у період з 19.02.2014 по 21.02.2014 шляхом віддання наказів підлеглим працівникам організували знищення документів, відеоматеріалів та інших відомостей, які стосувались проведення 18.02.2014–19.02.2014 спецоперації з розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, у тому числі проведення антитерористичних заходів.

У результаті зазначених скоординованих злочинних дій керівника злочинної організації Януковича В.Ф. та її членів – керівників МВС України – Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника – Ратушняка В.І., командувача ВВ МВС України Шуляка С.М., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., його заступника – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., командира ПМОП «Беркут» Кусюка С.М., Голови СБУ Якименка О.Г., його першого заступника – керівника АТЦ при СБУ **Тоцького В.В.**, Міністра оборони України Лебедева П.В., залученого до вчинення злочину начальника ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголева О.Ю. та інших невстановлених осіб, зокрема керівників підрозділів правоохоронних органів і правоохоронців у період часу приблизно з 16 години **18.02.2014 до 6 години 19.02.2014** співробітниками органів внутрішніх справ та Служби безпеки України із залученням сил та засобів Збройних Сил України здійснено спробу силового розгону мітингувальників, які перебували на майдані Незалежності в місті Києві, в результаті чого внаслідок протиправного та надмірного застосування фізичної сили, спеціальних засобів, спецтехніки та прихованого застосування вогнепальної зброї **заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді смерті 13 особам, спричинення тяжких тілесних ушкоджень 47 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 76 особам, легких тілесних ушкоджень 139 особам.**

Крім цього, під час здійснення силового розгону мітингувальників на майдані Незалежності в місті Києві, у період часу приблизно з 16 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014, Голова СБУ Якименко О.Г., діючи на виконання вказівок Януковича В.Ф., у складі організованої групи спільно з **Тоцьким В.В.**, Щеголевим О.Ю., Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Мазаном В.Б., Федчуком П.М., Кусюком С.М., Лебедев П.В. та іншими не встановленими на цей час слідством особами, з метою реалізації злочинного плану з розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, під час роботи штабу з управління АТО вчиняли з перевищенням свої службових повноважень організаційні дії з безпідставного проведення антитерористичної операції, здійснювали координацію та керівництво діями підрозділів правоохоронних органів для витіснення та очищення від мітингувальників майдану Незалежності, тобто організовували вчинення злочинних дій саме

стосовно протестувальників, але при цьому були зобов'язані допускати настання тяжких наслідків і стосовно задіяних у цій операції правоохоронців, однак продовжували вчиняти злочинні дії, унаслідок чого **постраждали правоохоронці – загинуло 9 осіб, спричинені тяжкі тілесні ушкодження 14 особам, тілесні ушкодження середньої тяжкості 26 особам, легкі тілесні ушкодження 82 особам та заподіяно матеріальні збитки підприємству «Господарське управління Федерації профспілок України» в сумі 5 мільйонів 810 тисяч 395 гривень 92 копійки, Федерації профспілок України в сумі 2 мільйони 645 тисяч 96 гривень 53 копійки, підприємству «Господарське управління Київської міської ради профспілок» в сумі 3 мільйони 855 тисяч 700 гривень, ЦК «Профспілки працівників освіти та науки України» в сумі 865 тисяч 595 гривень 85 копійок, МВС України в сумі 2 мільйони 977 тисяч 069 гривень 09 копійок, ЦК «Профспілки працівників охорони здоров'я України» в сумі 504 тисячі 874 гривні 58 копійок, а всього на загальну суму 16 мільйонів 658 тисячі 731 гривень 97 копійок.**

У зв'язку із вчиненням зазначених вище умисних дій, **Тоцький В.В.** також притягнутий до кримінальної відповідальності:

- за частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008) та статтею 340 КК України за незаконне перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, яке було вчинено службовою особою, із застосуванням фізичного насильства та у складі організованої групи;

- за частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною третьою статті 27 та частиною третьою статті 365 Кримінального кодексу України (стаття 365 із змінами, внесеними згідно із Законами № 270-VI від 15.04.2008, № 1508-VI від 11.06.2009, № 2808-VI від 21.12.2010; в редакції Закону № 3207-VI від 07.04.2011) за перевищення влади та своїх службових повноважень, тобто умисне вчинення службовою особою – працівником правоохоронного органу, у складі організованої групи, дій, які явно виходять за межі наданих їй прав та повноважень, а також в організації перевищення підлеглими йому працівниками влади та службових повноважень, тобто умисне вчинення працівниками правоохоронних органів, з метою виконання явно злочинного наказу, у складі організованої групи дій, які явно виходять за межі наданих їм прав та повноважень, що супроводжувалось насильством, застосуванням зброї та спеціальних засобів, болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілих діями, за відсутності ознак катування, що спричинили тяжкі наслідки охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним та громадським інтересам, інтересам юридичних осіб, вчиненого у складі організованої групи;

- за частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною третьою статті 27, частиною другою статті 121 КК України (стаття 121 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1707-VI від 05.11.2009) за організацію спричинення умисного

тяжкого тілесного ушкодження, тобто умисного тілесного ушкодження, небезпечного для життя в момент заподіяння, і такого, що спричинило втрату будь-якого органу, його функцій, інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, вчиненого способом, що має характер особливого мучення, організованою групою, а також з метою залякування потерпілого та інших осіб;

- за частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною третьою статті 27, пунктами 1, 5, 12 частини другої статті 115 КК України (стаття 115 із змінами, внесеними згідно із Законами № 270-VI від 15.04.2008 та № 1707-VI від 05.11.2009) за організацію умисного вбивства двох і більше осіб, вчиненого способом, небезпечним для життя багатьох осіб, за попередньою змовою групою осіб.

Обставини вчинення вказаних кримінальних правопорушень розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Шуляка С.М., Лебедєва П.В., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к.

Після вчинення вищевказаних кримінальних правопорушень керівник злочинної організації Янукович В.Ф та її члени – Азаров М.Я., Пшонка В.П., Захарченко В.Ю., Янукович О.Ф., Якименко О.Г. та Лебедєв П.В., а також Іл'їн Ю.І., Тоцький В.В., Ратушняк В.І., Шуляк С.М., Мазан В.Б., Федчук П.М., Кусюк С.М. та інші особи, що залучались до вчинення злочинів злочинною організацією, з метою уникнення кримінального покарання за вчиненні злочини виїхали на територію російської федерації та на тимчасово окуповану цією державою-агресором територію АР Крим та м. Севастополь.

При цьому, **перший заступник Голови Служби безпеки України та керівник Антитерористичного центру при Службі безпеки України генерал-майор Тоцький В.В.**, з метою ухилення від неминучої кримінальної відповідальності, будучи військовослужбовцем Служби безпеки України, 23.02.2014, діючи умисно, в порушення вимог статті 65 Конституції України, статті 17 Закону України «Про оборону України», статей 1, 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», статей 1, 4 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, статті 20 Закону України «Про Службу безпеки України», не бажаючи виконувати обов'язки з військової служби, маючи намір повністю ухилитися від військової служби, самовільно залишив місце служби, а саме – адміністративну будівлю Служби безпеки України, розташовану за адресою: м. Київ, вул. Володимирська, 33, а також не з'явився з тією саме метою на службу до Головної інспекції СБУ в м. Києві по вул. Володимирській, 33, куди його було переведено, вчинивше це в бойовій обстановці, яка розпочалась 01.03.2014, чим вчинив дезертирство, а саме – самовільне залишення місця служби з метою ухилитися від військової служби, а також допустив втрату у

період з 15.11.2013 по березень 2014 року матеріального носія секретної інформації.

У зв'язку із вчиненням зазначених вище умисних дій, **Тоцький В.В.** притягнутий до кримінальної відповідальності за частиною першою статті 329, частиною третьою статті 402 та частиною третьою статті 408 КК України (стаття 408 в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001) Кримінального кодексу України за дезертирство, а саме – самовільне залишення місця служби з метою ухилитися від військової служби, непокору та втрату у період з 15.11.2013 по березень 2014 року матеріального носія секретної інформації.

Обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42015000000001885 від 10.09.2015, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Тоцького В.В. перебуває на розгляді Шевченківського районного суду м. Києва, судова справа № 761/19180/24-к.

Таким чином, **Тоцький В.В.** обґрунтовано підозрюється в участі у злочинній організації, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 255 Кримінального кодексу України (в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001).

**Старший слідчий в особливо важливих
справах першого відділу Управління
з розслідування злочинів, вчинених у зв'язку
із масовими протестами у 2013-2014 роках,
Державного бюро розслідувань**

Андрій РУБАН

ПОГОДЖУЮ

**Прокурор у кримінальному провадженні -
заступник начальника
Департаменту організації, процесуального
керівництва досудовим розслідуванням
та підтримання публічного обвинувачення
у кримінальних провадженнях
про злочини, вчинені у зв'язку із масовими
протестами у 2013-2014 роках,
Офісу Генерального прокурора
«21» червня 2024 року**

Денис ІВАНОВ

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний: _____ / _____ /
 (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

« _____ » ГОД. « _____ » ХВИЛИН « _____ » _____ 2024 року

Підозрюваному Тоцькому В.В. у відповідності до вимог статей 20, 42, 276, 277 Кримінального процесуального кодексу України повідомлено та роз'яснено права підозрюваного, передбачені наступними нормами чинного законодавства України.

КОНВЕНЦІЯ

про захист прав людини і основоположних свобод

Стаття 6

Право на справедливий суд

1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або - тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

- а) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;
- б) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;
- в) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або - за браком достатніх коштів для

оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;

d) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;

e) якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, - одержувати безоплатну допомогу перекладача.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правничою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожному гарантується право звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених цією Конституцією, та у порядку, визначеному законом.

Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок короткочасного затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину

Стаття 10. Права та обов'язки затриманих

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, мають право:

- знати, в чому їх підозрюють;

- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; про заявлену вимогу адміністрація місця тримання затриманих негайно повідомляє прокурора;

- оскаржити дії особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора, давати пояснення і заявляти клопотання;

- звертатися зі скаргами і заявами в державні органи, громадські організації і до службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Положення;

- користуватися своїм одягом і взуттям, а також іншими необхідними предметами і речами, перелік яких визначається Правилами внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, зобов'язані додержувати вимог цього Положення і Правил внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Затриманим роз'яснюються їх права та обов'язки.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про попереднє ув'язнення

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту) особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника;

знайомитися з правилами тримання під вартою;

на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;

одержувати передачі або посилки та грошові перекази і передачі;

купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;

користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінального провадження;

користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;

на душпастирську опіку, що здійснюється священнослужителями (капеланами);

відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їм віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;

на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;

звертатись із скаргами, заявами та листами до Європейського суду з прав людини, а також інших відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, до уповноважених осіб таких міжнародних організацій, державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 35 років) мають право на отримання психолого-педагогічної допомоги від спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у зв'язку з іншим кримінальним провадженням або в разі прийняття рішення про тимчасову видачу іншій державі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Кримінально-виконавчим кодексом України для рівня безпеки виправної колонії, призначеного їм центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, Міністерством оборони України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

додержувати порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;

дотримувати санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;

бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою; не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;

бережливо ставитися до інвентаря, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 42. Підозрюваний, обвинувачений

1. Підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 цього Кодексу, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень.

3. Підозрюваний, обвинувачений має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

5. Підозрюваний, обвинувачений мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

6. Підозрюваний, обвинувачений, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

7. Підозрюваний, обвинувачений зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробації, необхідну для підготовки досудової доповіді.

8. Підозрюваному, обвинуваченому вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням особою, яка здійснює таке повідомлення.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та цим Кодексом випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Додаткові права підозрюваного у разі здійснення щодо нього спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 52. Обов'язкова участь захисника

1. Участь захисника є обов'язковою у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів. У цьому випадку участь захисника забезпечується з моменту набуття особою статусу підозрюваного.

2. В інших випадках обов'язкова участь захисника забезпечується у кримінальному провадженні:

8) щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження, - з моменту прийняття відповідного процесуального рішення;

Стаття 54. Відмова від захисника або його заміна

1. Підозрюваний, обвинувачений має право відмовитися від захисника або замінити його.

2. Відмова від захисника або його заміна повинна відбуватися виключно в присутності захисника після надання можливості для конфіденційного спілкування. Така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії.

3. Відмова від захисника не приймається у випадку, якщо його участь є обов'язковою. У такому випадку, якщо підозрюваний, обвинувачений відмовляється від захисника і не залучає іншого захисника, захисник повинен бути залучений у порядку, передбаченому статтею 49 цього Кодексу, для здійснення захисту за призначенням.

Глава 24⁻¹

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 297⁻¹. Загальні положення спеціального досудового розслідування

1. Спеціальне досудове розслідування (in absentia) здійснюється стосовно одного чи декількох підозрюваних згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими цим Кодексом, з урахуванням положень цієї глави.

2. Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочинів, передбачених статтями 109, 110, 110⁻², 111, 112, 113, 114, 114⁻¹, 115, 116, 118, частинами другою - п'ятою статті 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), статтями 209, 255-258, 258⁻¹, 258⁻², 258⁻³, 258⁻⁴, 258⁻⁵, 348, 364, 364⁻¹, 365, 365⁻², 368, 368⁻², 368⁻³, 368⁻⁴, 369, 369⁻², 370, 379, 400, 436, 436⁻¹, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук. Здійснення спеціального досудового розслідування щодо інших злочинів не допускається, крім випадків, коли злочини вчинені особами, які переховуються від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності або оголошені у міждержавний та/або міжнародний розшук, та вони розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними у цій частині, а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

3. Якщо у кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, слідчий, прокурор вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені частиною другою цієї статті підстави,

а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування у цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

Стаття 297⁻². Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування

1. З клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді має право звернутися прокурор або слідчий за погодженням з прокурором.

2. У клопотанні зазначаються:

1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;

2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на обставини;

4) відомості про те, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук;

5) виклад обставин про те, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності;

6) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

Стаття 297⁻³. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування розглядається слідчим суддею не пізніше десяти днів з дня його надходження до суду за участі особи, яка подала клопотання, та захисника.

Якщо підозрюваний самостійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для залучення захисника.

2. Слідчий суддя, встановивши, що клопотання подано без додержання вимог статті 297⁻² цього Кодексу, повертає його прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу.

3. Під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням сторін кримінального провадження або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Стаття 297⁻⁴. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, якщо прокурор, слідчий не доведе, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України

державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

2. Під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення.

3. За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Якщо у справі декілька підозрюваних, слідчий суддя постановляє ухвалу лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких існують обставини, передбачені частиною другою статті 297¹ цього Кодексу.

Повторне звернення з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається, крім випадків наявності нових обставин, які підтверджують, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

4. Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому та захиснику.

5. Якщо підозрюваний, стосовно якого слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, затриманий або добровільно з'явився до органу досудового розслідування, подальше досудове розслідування щодо нього здійснюється згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

6. Відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань і публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

Стаття 297⁵. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування

1. Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування та обов'язково публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційних веб-сайтах органів, що здійснюють досудове розслідування. З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Друкований орган, у якому публікуються протягом наступного року повістки про виклик підозрюваного, визначається не пізніше 1 грудня поточного року в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Копії процесуальних документів, що підлягають врученню підозрюваному, надсилаються захиснику.

Стаття 567. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео - або телефонної конференції

1. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави проводиться у присутності слідчого судді за місцезнаходженням особи за допомогою відео- або телефонної конференції у таких випадках:

1) неможливості прибуття певних осіб до компетентного органу іноземної держави;

2) для забезпечення безпеки осіб;

3) з інших підстав, визначених слідчим суддею (судом).

2. Допит шляхом відео - або телефонної конференції виконується у порядку, передбаченому процесуальним законом запитуючої сторони у тій мірі, в якій такий порядок не суперечить засадам кримінального процесуального законодавства України та загальновизнаним стандартам забезпечення прав людини і основоположних свобод.

3. Компетентний орган запитуючої сторони повинен забезпечити участь перекладача під час проведення відео - або телефонної конференції.

4. Якщо під час допиту слідчий суддя виявив порушення порядку, передбаченого частиною другою цієї статті, особою, яка здійснює допит, він повідомляє про це учасників процесуальної дії та зупиняє допит з метою вжиття заходів для його усунення. Допит продовжується тільки після узгодження з компетентним органом запитуючої сторони необхідних змін у процедурі.

5. Протокол допиту та носії відео- або аудіоінформації надсилаються до компетентного органу запитуючої сторони.

6. За правилами, передбаченими цією статтею, проводяться допити за допомогою відео- або телефонної конференції за запитом компетентного органу України.

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру, пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

«__» _____ 202__ року _____ / _____ /

Повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри здійснив, письмове повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри вручив, права повідомив і роз'яснив та вручив пам'ятку про процесуальні права підозрюваного:

Старший слідчий в особливо важливих справах першого відділу Управління з розслідування злочинів, вчинених у зв'язку із масовими протестами у 2013-2014 роках, Державного бюро розслідувань

Андрій РУБАН